

Fredagen den 31 januari

Kl. 09.00–12.29

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2019/20:255

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:255 Problem med samordningsnummer

av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sjukdom och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 29 januari 2020

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 2 Svar på interpellation 2019/20:187 om omställning av fordonsflottan

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Lars Beckman har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag har vidtagit och vilka konkreta åtgärder jag kommer att vidta inom mitt ansvarsområde för att påskynda omställningen av fordonsflottan.

Transporter står för en tredjedel av Sveriges totala växthusgasutsläpp. För att ställa om till en fossilfri transportsektor och för att nå riksdagens klimatmål behövs kraftfulla åtgärder inom transporteffektivitet, elektrifiering, hållbara förnybara drivmedel och energieffektiva fordon.

Staten bör vara ett föredöme genom att i möjligaste mån köra fossilfritt. Regeringen har redan genomfört en rad åtgärder och planerar nya åtgärder som skärper myndigheters arbete med att ställa om sin fordonsflotta.

Sedan 2009 gäller förordningen om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor. Enligt förordningen ska de personbilar som en myndighet köper in eller leasar vara miljöbilar. Vissa undantag finns, till exempel för utryckningsfordon. Dessutom ska myndigheternas

bilar i största möjliga utsträckning drivs med förnybara bränslen. Regeringen ser för närvarande över hur miljökraven i den här förordningen ska utformas för att bidra till att vi når det nationella miljömålet om minskade växthusgasutsläpp.

Översynen omfattar bland annat en ny miljöbilsdefinition, som innebär att vi skärper klimatkraven på de fordon som myndigheter köper in. Den skärpta miljöbilsdefinitionen följer regelverket för klimatbonusbilar.

Att minska växthusgasutsläppen handlar inte bara om fordonsflottan. Kraven på myndigheter att främja klimatsmarta mötesformer och transportsätt ska också skärpas.

Jag vill också lyfta fram att 187 myndigheter har ett miljöledningssystem enligt förordningen om miljöledning i statliga myndigheter. Vi ska genomföra en revidering av förordningen som bland annat ska omfatta myndigheternas resor och upphandling.

Förutom de här åtgärderna, som handlar om statens egen verksamhet, vill jag nämna några åtgärder som hjälper andra aktörer i omställningen.

Bränslebytet gör att vi redan i dag blandar in förnybara drivmedel med låga utsläpp i bensin och diesel. Den inblandningen ska öka framöver. Genom Klimatklivet har det gjorts investeringar i över 30 000 laddpunkter i hela landet.

I den klimatpolitiska handlingsplanen har regeringen ett särskilt fokus på åtgärder inom transportsektorn under mandatperioden.

Regeringen stärker elektrifieringen av transporter. Bland annat införs ett stöd för laddinfrastruktur längs större vägar för att täcka de vita fläckar där laddinfrastruktur annars inte kommer till stånd. En elektrifieringskommission ska tillsättas för att påskynda arbetet med elektrifiering av de tunga vägtransporterna och transportsektorn som helhet. Lämplig myndighet ska få i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för förbättrad laddinfrastruktur för olika boendeformer.

Bonus–malus-systemet, som styr inköp av nya bilar, ska förstärkas och förenklas. Dessutom ska premierna för miljöfordon ses över så att de aktuella fordonen i högre utsträckning blir kvar i Sverige och kan bidra till en andrahandsmarknad här.

Reglerna för förmånsvärdet för bilar bör, utöver styrningen mot mer miljöanpassade bilar, spegla principen om neutral beskattning mellan förmån och kontant lön.

I december tillsatte regeringen en utredning för att föreslå ett årtal för när fossila drivmedel i inrikes transporter och arbetsmaskiner ska vara utfasade i Sverige samt hur en utfasning av fossila drivmedel i EU kan åstadkommas. Samma utredning ska analysera förutsättningarna för att införa ett nationellt förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna bilar.

Herr talman! Regeringen avser att ge lämplig myndighet i uppdrag att analysera möjligheten att förbättra vägledningen till konsumenter kring lätta fordons energianvändning och koldioxidutsläpp vid försäljning och marknadsföring. Lämplig myndighet ska också få i uppdrag att analysera förutsättningarna för ett konverteringsstöd för befintlig fordonsflotta, så att äldre fordon kan drivas med rena och höginblandade förnybara drivmedel eller el.

Slutligen vill jag nämna att upphandling är ett mycket viktigt verktyg för att minska myndigheters klimatpåverkan, och Upphandlingsmyndighe-

ten ska därför få i uppdrag att föreslå åtgärder för att offentlig upphandling ytterligare ska kunna bidra till att nå våra klimatmål.

Prot. 2019/20:67
31 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 2 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag tycker också att det är rimligt att staten ska vara ett föredöme genom att i möjligaste mån köra fossilfritt. Om man vill att andra ska ställa om, till exempel att företag ska ställa om sin fordonspark och köra fossilfritt eller att vi som privatpersoner ska göra det, är det mer än lämpligt att staten själv är ett gott föredöme.

Döm om min förvåning när jag tog fram en rapport från riksdagens utredningstjänst, som publicerades i november förra året, där man frågade vilket föredöme staten är: Hur många elbilar har staten? När jag i min omgivning här i huset ställer frågan hur stor andel elbilar staten har svarar folk 10 procent, och någon sa till och med 50 procent. Rätt svar är 1,2 procent år 2018!

Detta betyder alltså att 99 procent av de fordon som staten hade 2018 inte var elfordon. Jag tycker att det är undermåligt. Staten är inte det goda föredöme som statsrådet nyss sa att staten borde vara.

Efter fem år med en regering som Miljöpartiet har ingått i är det alltså 1 procent av statens egna fordon som är drivna av el. Det är för lite. Det är inte alls bra.

Då kan man titta på de statliga bolagen. Det är ju en fråga som regeringen äger. Regeringen kan i ett ägardirektiv tala om för sina bolag att de ska välja eldrift, till exempel. Bland de tio största bolagen i Sverige kan vi ta Postnord. De har 9 704 bilar. Antalet fordon med möjlig eldrift är 1 800. Det betyder att 80 procent av fordonen inte har möjlighet till eldrift.

Det är kanske inte så många som känner till att en av Sveriges största biluthyrare är ett företag som heter Arento. Det är ett rent statligt företag som tyvärr konkurrerar med näringslivet på ett väldigt osunt sätt. I Dagens industri har vi nyligen kunnat läsa hur en företagare i Söderhamn fick kasta in handduken när det gäller biluthyrning för att företaget Arento helt enkelt har dumpat priserna. Den privata företagaren tappade en affär om 40 bilar.

Då kunde man tänka att det möjligtvis skulle kunna finnas en liten miljönytta med att Arento konkurrerar ut det privata näringslivet, för Arento skulle kunna vara ett föredöme. Arento hade 2 872 fordon, och av dem hade 121 möjlighet till eldrift.

Eller ta Sveaskog. År 2018 hade Sveaskog 807 fordon. Av dem var det noll som hade möjlighet till eldrift, enligt riksdagens utredningstjänst. Noll! Av 800 fordon hade man inte lyckats upphandla ett sådant fordon.

Det är naturligtvis inget fel på ambitionerna från statsrådet: att staten bör vara ett föredöme genom att i möjligaste mån köra fossilfritt. Men verkligheten, herr talman, är långt ifrån regeringens och statsrådets ambitioner. Här måste man ändå fråga sig om regeringen säger en sak till oss medborgare och till företag men agerar på ett helt annat sätt själv. Jag tycker helt enkelt att man är ett dåligt föredöme.

Anf. 3 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Herr talman! År 2018 började regeringen med att svika 1,3 miljoner bilägare runt om i Sverige för att man lade sig platt för Miljöpartiets politik. Bland annat trädde bonus-malus-systemet i kraft. Det är ett system som ska gynna bilar med låga koldioxidutsläpp – bonus – och missgynna

bilar med högre utsläpp – malus. Syftet var att styra konsumtionen mot bilar med lägre utsläpp. Bonus tilldelas vid inköp av bilar med låga eller inga utsläpp. För en elbil med nollutsläpp ska man få maximalt 60 000 kronor i bonus.

Man införde miljözoner och ett krav på att 1,3 miljoner dieslbilar skulle förbjudas. Man har därefter höjt bensinskatten, vilket försvårar mest för dem som bor på landsbygden.

Med skarpa krav och hård miljöpolitik har man inte gett familjer och företag i hela landet en ärlig chans att ställa om. Man har snarare försvårat livssituationen för dem. Regeringens bilfientliga politik är inget annat än ett ansvarslöst svek som kanske slår allra hårdast mot människor utanför storstäderna, som behöver kunna ta bilen till och från stadskärnan.

Regeringens politik blev ett straff för alla de familjer som nyligen köpt en miljöbil bara för att få beskedet att de inte längre är välkomna i våra storstäder och ett straff för dem som bor på landsbygden och som har flera mil att köra varje dag till och från jobb, företag, förskola och shopping. Där finns det heller inte tillräckligt utbyggd kollektivtrafik att tillgå.

Men med facit i hand kanske inte regeringens bilfientliga politik är det värsta. Det värsta är nog att regeringen inte lever som den lär.

Herr talman! Regeringen och Miljöpartiet pekar med hela handen på alla andra, men själva brister de fullständigt. Man kan tycka att regeringen ska föregå med gott exempel när den ställer hårda miljökrav som drabbar företag och privatpersoner.

Herr talman! I stället är det tvärtom. Jag tycker faktiskt att man skulle kunna ta fram skämskudden å regeringens vägnar när det nu uppdragats hur dålig förebild regeringen själv är och hur uruselt den arbetar för att uppnå en fossilfri fordonsflotta inom sina egna myndigheter och statligt ägda bolag.

Jag skulle vilja fråga minister Isabella Lövin hur det känns när det i stället för 100 procent, som en fossilfri fordonsflotta faktiskt innebär, i själva verket är 1 procent.

Anf. 4 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, ledamöterna, för frågorna! Jag börjar med att vända mig till Lars Beckman, som i sin fråga redovisar antalet fordon för 2017 men hävdar att det är 2018. Där vill jag nog först och främst föra till protokollet att siffrorna som ledamoten redovisar inte stämmer.

Det är så här: De statliga myndigheterna ska sedan den 1 februari 2009 endast köpa miljöbilar, enligt förordningen om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och resor. Miljöbilar har definierats sedan alliansregeringens tid som bilar som släpper ut högst 120 gram. Det har också funnits en viktfaktor. En mycket tung bil får därmed större utsläppsutrymme.

Detta innebär att det är den gamla miljöbilsdefinitionen som har gällt fram till den 1 juli 2018, då vi införde bonus–malus-systemet. Sedan har det varit, skulle jag säga, en beklagansvärt lång omställning innan vi har kunnat komma fram till en ny miljöbilsdefinition. Den kommer enligt planerna att träda i kraft den 1 mars i år. Därmed kommer det att bli en kraftig skärpning av miljöbilsdefinitionen.

Man kan i stället titta på siffrorna för 2018 och lägga ihop bensin-, el- och dieslbilar och ta med i beräkningen att även etanol, gas och biodrivmedel används i de andra fordonslagen. Då kommer man fram till helt andra siffror än dem som Lars Beckman redovisar. Elhybrider och elbilar är uppe kring ungefär 12 procent. Sedan ska man komma ihåg att utryckningsfordon – brandbilar, ambulanser, polisbilar etcetera – är undantagna från miljöbilskraven. Det är ca 25 procent av statens bilar. Och 3 procent av de lätta lastbilarna var utryckningsfordon.

Sedan gäller det principen om att staten ska vara en föregångare. Det är givetvis så. Att alla fordon som handlas upp, förutom utryckningsfordon, ska vara miljöbilar är något som vi i regeringen står fast vid och som vi kommer att fortsätta att ställa krav på.

Regeringen presenterade en klimathandlingsplan före jul. Där går vi fram med en lång rad åtgärder för att stärka miljöpolitiken och klimatpolitiken för att se till att vi uppnår klimatmålen och inte minst målet inom transportsektorn, som är att utsläppen ska minska med 70 procent till 2030.

Precis som jag redovisade i mitt svar har vi en lång rad reformer och åtgärder för att få bort de fossila bränslena helt och hållet. Här har vi förstås också väldigt viktiga verktyg i form av miljöledningssystemen. Det är naturligtvis någonting som också gäller för de statliga bolagen. Man måste se till att ha väldigt bra koll på sina utsläpp och se till att man bidrar till att nå klimatmålen.

Anf. 5 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag känner mig fullkomligt lugn och trygg med att de uppgifter jag har fått från riksdagens utredningstjänst stämmer väl – Transportstyrelsens siffror för 2018. Men jag ska korrigera en siffra. Vad gäller de statliga bolagen är det inte 2018. Där läste jag helt enkelt fel. Det är Transportstyrelsens uppgifter från 2019. Siffran är alltså ännu färskare än vad jag trodde.

Jag tror att detta är viktigt när man ska göra en så dramatisk omställning som vi ändå är inne i. Det är en global omställning. Det är en global elektrifiering. Det har naturligtvis inte så mycket med Sverige att göra att de stora världsledande bilproducenterna nu ställer om sin produktion till elbilar.

I går morse var det ett seminarium här i riksdagen som handlade om elektrifieringen. Volvo Cars och Volvo Lastvagnar berättade om det arbete de gör. Volvo Lastvagnar lyfte till exempel fram att utvecklingen går lite för sakta. För ett år sedan fanns det en laddstolpe för tunga fordon. I år, ett år senare, finns det två. Volvo Lastvagnar sa: Ja, visserligen är det en fördubbling, men våra åkare kan naturligtvis inte bygga sin fordonspark utifrån en så undermålig laddinfrastruktur.

Men låt oss nu hålla oss till vad staten kan göra själv, för statsrådet sa i sitt svar att staten ska vara ett gott föredöme. Man kan gå igenom de statliga bolagen ett efter ett. Denna fråga äger regeringen själv. Hur styr man sina statliga bolag? Regeringen kan i ett regleringsbrev säga: Ni ska elektrifiera er fordonsflotta. Det verkar som att miljö- och klimatministern räknar in dieselfordon bland miljöbilarna; annars kommer man inte upp i den siffra hon sa. Man skulle då kunna instruera och säga så här: Ni ska köra på HVO. Ni ska köra fossilfritt på HVO.

Jag har besökt ett antal statliga verksamheter, bland annat en statlig verksamhet som har en omfattande transportenhet. Jag frågade naturligtvis dem: Kör ni på HVO? I Gävle hade de ett tjugotal fordon. Jag frågade: Kör ni på HVO? Då kan jag säga att det gjorde man inte. Den statliga myndigheten körde inte fossilfritt på HVO, fast de från samma dag skulle kunna göra det genom att åka till närmsta mack och tanka HVO.

Regeringen kan styra sina myndigheter. Regeringen kan tack och lov styra Sverige. Regeringen kan i ägardirektiv och regleringsbrev till statliga bolag tala om att man ska bidra aktivt till fordonsomställningen.

Jag besökte ett företag – inte Volvo – som säljer lätta lastbilar. De berättade att den här utvecklingen nu går väldigt fort. Hantverkare kommer att kunna köra även tunga saker i sina bilar, bara samhället fixar laddinfrastrukturen. Det är ju det som är så viktigt.

Jag vill påstå att industrin ligger långt före politiken på det här området när man nu aktivt globalt börjar tillverka elfordon i stor utsträckning.

Sveaskog, som enligt Transportstyrelsen och riksdagens utredningstjänst hade 807 fordon 2019, har *noll* fordon med möjlig eldrift. Är statsrådet nöjd med det? Tycker statsrådet att det är att gå före och visa vägen framåt när statens egna bolag har *noll* elfordon?

Det statliga uthyrningsföretaget Arento har närmare 3 000 bilar. Av dem har ett hundratal – exakt 121, faktiskt – möjlighet till eldrift. Är statsrådet nöjd med det? Tycker statsrådet att staten är ett gott föredöme?

Anf. 6 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Herr talman! Myndigheterna har tillsammans alltså köpt in endast 1,2 procent eldrivna personbilar. Det är ju minst sagt pinsamt, i synnerhet när vi sedan 2018 sett hur andrahandsvärdet på dieselbilar har sjunkit för att regeringen har ställt hårda krav. Många familjer har fått bära den kostnaden. Då är det än mer skrämmande att regeringen själv inte tar ansvar och dansar efter egen pipa.

Drygt 1 procent, minister Isabella Lövin. Låt det smälta in ordentligt!

Vi gjorde tidigt klart att vi inte vill medverka till att många familjers näst största investering blir värdelös. Ska vi ha människor med oss i miljöpolitiken måste de känna att politiken är långsiktig och går att lita på. Med det här avslöjandet kan vi nu konstatera att regeringens utformning av miljöpolitiken, som Miljöpartiets miljöminister går i spetsen för, är löjväckande. Jag tror att det är många med mig som känner sig lurade av den här politiken.

Klimatfrågan är en av Moderaternas viktigaste och mest prioriterade frågor. Moderaterna står för en ambitiös klimatpolitik för att nå det långsiktiga klimatmålet om nettonollutsläpp senast år 2045. Men det ställer också höga krav på att åtgärderna leder till resultat.

Bonus–malus-systemet har kritiserats av experter för att inte leda till att utsläppen minskar på ett effektivt sätt. Vi behöver se över bonus–malus-systemet och bedriva en effektivare klimatpolitik så att utsläppen minskar snabbare.

1,2 procent i stället för 100 procent är verkligen inte godkänt, miljöminister Lövin! Hur ska ministern agera för att uppnå sina egna klimatmål? Inte görs det genom 1 procent eldrivna bilar i alla fall.

Anf. 7 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, ledamöterna, för ytterligare respons och frågor!

Vi är inne i en stor omställning av hela samhället. Vi måste bort från de fossila bränslena. Att en moderat ledamot hävdar att klimatfrågan är ett av partiets prioriterade områden när ni samtidigt i er skuggbudget går fram med att sänka bensin- och dieselskatten och satsa 6–7 miljarder av skattebetalarnas pengar på att göra det billigare att släppa ut skulle jag kalla för löjeväckande.

Vi har infört ett bonus–malus-system som trädde i kraft den 1 juli 2018. Det gav stor effekt på försäljningen av nybilar redan sista halvåret 2018. När vi tittar på slutsiffrorna för 2019 kommer vi att se en väsentlig ökning av antalet laddbara bilar och elbilar. Jag kan inte helt gå i god för siffrorna, men i december var det alltså runt 15–16 procent som var laddbara bilar av nybilsförsäljningen. Då kan man knappast säga att det inte har gett någon effekt.

Jag vill beklaga att vi inte snabbare har kunnat komma fram med en miljöbilsdefinition som tydligare styr våra myndigheters inköp, och jag vill återigen påpeka att de siffror som ledamöterna hävdar gäller 2018 är för 2017. Vi kan kontrollera det efteråt. Jag förstår att ni har en källa, men departementet har kollat och det stämmer inte. Misstag kan göras.

Vi ser en snabb omställning när det gäller den privata försäljningen, men naturligtvis behöver vi se till att våra myndigheter snabbt får en klarhet i vad som är en miljöbil. Från och med den 1 mars kommer det att vara tydligt att det är samma definition som för en bonusbil inom bonus–malus-systemet, det vill säga högst 70 gram utsläpp per kilometer. Det är en högst väsentlig skärpning från den definition som Alliansen införde på 120 gram, som dessutom var viktbaserad.

Marléne Lund Kopparklint säger att vi straffar vanliga människor. Det är knappast sant, eftersom vi inför en bonus på upp till 60 000 kronor för nybilar. Vi inför ett bränslebyte som gör att alla människor som har en bil och som tankar är med i omställningen. Vi tvingar nämligen in en högre grad av förnybara drivmedel i bensin och diesel, vilket är ett sätt att underlätta för alla att kunna vara med i omställningen.

Vi ska också titta på ett konverteringsstöd för den som har en bensin- eller dieselbil så att man kan konvertera till gas eller el eller för att köra 100 procent förnybart i sin existerande bil. Alla ska kunna vara med i den här omställningen.

När det gäller miljöbilszoner har vi också andra intressen att ta hänsyn till i våra innerstäder. På Hornsgatan i Stockholm har vi haft luftkvalitetsmätvärden som absolut inte är acceptabla för de barnfamiljer som bor där. Det här är ett hälsoproblem. Att städerna ska ha möjlighet att inrätta miljöbilszoner i vissa begränsade områden i våra städer är knappast att förbjuda över 1 miljon dieslbilar, vilket ledamoten hävdar. Det är ganska skrattretande.

Sedan vill jag säga att jag inte är nöjd med att de statliga företagen inte har en högre andel av bilar som går på eldrift. Det kan dock vara så att de tankar förnybart.

Anf. 8 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Det är väl bra då att vi inte är överens. Statsrådet och Miljöpartiet säger en sak, nämligen att andra ska ställa om och göra insat-

ser, men det gäller inte den fråga som regeringen verkligen äger själv, alltså att i regleringsbrev och i ägardirektiv tala om för sina statliga verksamheter att man till exempel ska köra med elbilar.

Tänk vad det skulle betyda för omställningen om staten hade köpt in 23 000 elbilar! Då hade man kanske upptäckt att till exempel Tidnings-tjänst i mitt län Gävleborg skulle säga att det är lite svårt att köra med elbil i Hälsingland, för det finns inte så många laddplatser. Då hade till och med staten kanske upptäckt att det måste finnas en laddinfrastruktur för att man ska kunna ha tidningsutbärning i Hälsinglands inland.

Det är klart att det är lätt att se världen på ett visst sätt, eller köra tunga stenar, när man bor på Södermalm eller i centrala delar av Stockholm och kanske har nära till en Teslaladdare. Men nu finns det som sagt en bra bilpark på väg in som gör att även hantverkare ska kunna vara föredömen.

Sveaskog har alltså enligt Transportstyrelsen och riksdagens utredningstjänst 807 fordon 2019, men *noll* fordon med möjlig eldrift – noll! Efter fem år med Miljöpartiet i regeringen, med otaliga debattartiklar om att vi ska ställa om fordonsparken och att Sverige ska vara ett föredöme, har statens egen myndighet noll elfordon.

Den här listan är en riktig skämslista utifrån hur regeringen inte har styrt sina statliga myndigheter och bolag. En av Sveriges största biluthyrare, tyvärr statlig, har 121 fordon med möjlig eldrift av 2 872 bilar, om vi ska använda exakta siffror. Det är inte att gå före. Det är inte att visa vägen framåt. Det är att skambelägga andra och själv agera felaktigt.

Anf. 9 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Lars Beckman för följdfrågorna.

Jag vill verkligen påpeka att elbilsförsäljningen per capita är högre i några av våra glesbygdsområden än vad den är i Stockholms innerstad. Att hitta laddmöjligheter om man bor i exempelvis Jämtland går bra – det finns något som kallas Green Highway – men i Stockholms innerstad är det svårare både att hitta parkeringsplatser och att äga en bil än vad det är på landsbygden. Så ska det också vara eftersom det finns kollektivtrafik i våra storstäder.

Regeringen har satsat enormt mycket på att bygga ut laddinfrastrukturen. Som jag nämnde tidigare finns i klimathandlingsplanen att se till att det finns laddinfrastruktur där det finns vita fläckar längs våra större vägar. Vi kommer att tillsätta en elektrifieringskommission bland annat för att adressera det som gäller elektrifieringen av den tyngre vägtrafiken.

Det är ett enormt arbete som pågår just nu. Vi behöver arbeta tillsammans med den privata sektorn och bilindustrin, och det är precis vad vi gör. Vi behöver gå i takt så att det blir en omställning som går så snabbt som det behövs. Från och med den 1 mars kommer det att vara tydligt vad som är miljöbilsdefinitionen, och den kommer att gälla för alla statliga myndigheter. Miljöbilsdefinitionen används också som förebild för företag och kommuner. Bonus–malus-krav och förmånsbeskattning styr företagen, och här ska vi genomföra en skärpning av båda delarna under mandatperioden och se till att det blir en tydlig omställning för både den privata sektorn och de statliga företagen samt naturligtvis för våra myndigheter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 10 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Thomas Morell har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stoppa de mobila verkstäderna och de mobila tankstationerna.

Inledningsvis vill jag säga att jag delar interpellantens uppfattning att det är angeläget att miljöfarliga ämnen inte hamnar i naturen med anledning av den aktuella typen av mobil verksamhet.

Mobila verksamheter av det här slaget omfattas av krav i miljöbalken på att till exempel utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Miljöbalken innehåller också krav på att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd är skyldiga att skaffa sig den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skada eller olägenhet. Detta innebär bland annat en skyldighet att kontrollera sin verksamhet för att förhindra skador på miljön.

En förutsättning för att kraven i miljöbalken ska kunna uppfyllas är att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att eventuellt spill inte sprids till omgivande mark, mottagande vatten eller avloppsnät, vilket som utgångspunkt innebär att verksamheten bör bedrivas i en verkstadslokal.

Även om mobila verksamheter av den här typen inte omfattas av krav på anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken kan den myndighet som bedriver tillsyn besluta om åtgärdsförelägganden eller förbjuda verksamheten om miljöbalkens krav inte följs. Sådana förelägganden eller förbud kan förenas med vite. Tillsynsmyndigheten, som i dessa fall är den kommunala nämnden, ska också anmäla överträdelse till polis eller åklagare om det finns misstanke om brott. Det är här viktigt att alla ansvariga myndigheter har ett nära och väl fungerande samarbete.

Mot bakgrund av den omfattande regleringen på området och de möjligheter som finns för tillsynsmyndighet, polis och åklagare att ingripa planerar regeringen för närvarande inte att se över miljölagstiftningen.

Anf. 11 THOMAS MORELL (SD):

Herr talman! Jag tackar för svaret från statsrådet Isabella Lövin.

Den föregående debatten var intressant med tanke på att det finns ett arbete att göra i fråga om omställning, att elektrifiera fordonsflottor och så vidare. Men det sker också annat i vårt samhälle som är mycket allvarligt.

Jag kommer själv från åkerinäringen – jag har jobbat där i många år – och jag har också arbetat hos trafikpolisen, utfört kontroller på väg och följt utvecklingen. Min fråga gällde de mobila verkstäderna, till exempel mobila däckverkstäder och bärgningsbilar, som inte uppfyller kraven. Det är ett allvarligt problem. De finns ute på parkeringsplatser vid köpcentrum och utmed vägar och gör stora reparationer. Dessa fordon kör i Sverige under det som kallas cabotageregler, men de följer inte regelverket. Dessa verksamheter är så etablerade i landet att de är tvungna att ha tillgång till verkstäder, men de har inte råd att köra in på de verkstäder som finns i Sverige. Då tar de i stället hit mobila däckverkstäder och egna bärgningsfordon, och så sker verksamheten under bar himmel – i Blå hallen, som man brukar säga.

Det här är en intressant situation. Jag har kritiserat regeringen åtskilliga gånger för att den inte gör tillräckligt för att stoppa den olagliga trafiken i landet. Man kan roa sig med vad som står i Europaparlamentets förordning när det gäller cabotage trafik och vilka regelverk som styr den trafiken. Om man tittar på förordning 1072 under rubriken ”Definitioner” i artikel 2 står det att det är fråga om ”cabotage transport: yrkesmässiga, tillfälliga inrikestransporter i en värdmedlemsstat i enlighet med denna förordning”.

Jag har naturligtvis städat bort en massa text, annars hade vi stått här hela dagen, men i artikel 8 framgår följande: ”Varje transportföretag som bedriver yrkesmässiga godstransporter på väg och som innehar ett gemenskapstillstånd – – – ska ha rätt, enligt de villkor som fastställs i detta kapitel, att utföra cabotage transporter.”

Man bryter mot hela regelverket på ett allvarligt sätt för att kunna försörja de transporter som inte följer regelverket. Det är helt enkelt som att skapa en infrastruktur vid sidan av. Alla som har varit i kontakt med dessa frågor vet att det räcker med ett par deciliter dieselolja i en vattentäkt för att den ska vara fördärvad. Här kommer man åkande med 4 000 liter i plastdunkar för att försörja fordonen med bränsle.

Vi har påtalat detta åtskilliga gånger för regeringen, men ingenting händer. Man pratar vackert om att lyfta godstransporter från väg till järnväg, men varken svenska åkerier med stor miljöambition eller de svenska tåg företag som bedriver godstrafik kan konkurrera med verksamheten. Konsekvensen blir förlorade transporter för både svenska åkerier och järnvägen. Vi kommer aldrig att nå målen för omställning om inte något görs. Det är alldeles uppenbart att regeringen inte förstår sambandet mellan orsak och konsekvens, och det är påtagligt att man inte förstår vad som händer.

Jag skulle vilja från statsrådet höra vad man har för idé att verkligen nå målen för miljövänliga transporter i landet.

Anf. 12 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Thomas Morell för att han lyfter upp en mycket viktig fråga.

Regeringen anser att det är oerhört viktigt med ordning och reda på våra vägar. Vi anser också att det är oerhört viktigt att nå klimatmålen, att nå miljömålen och att hålla oss till vår miljölagstiftning.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att skapa ordning och reda på vägarna och förbättra regelefterlevnaden. Bland annat har vi gett ett uppdrag till Polismyndigheten i regleringsbrevet att motverka illegal cabotageverksamhet. Vi har också tillfört 100 miljoner kronor för åren 2017–2020 för att motverka osund konkurrens och illegal cabotageverksamhet, vilket bland annat har resulterat i att 400 poliser och polisanställda bilinspektörer har vidareutbildats för att förbättra kontrollen av tunga fordon på väg.

Men vi anser att vi behöver göra mer. Därför tillsatte regeringen i oktober en utredning för att se över hur kontrollverksamheten för yrkestrafiken på väg bedrivs och lämna förslag på förbättrande åtgärder för att fler ska följa reglerna på området. Utredningen ska också föreslå en samlad kontrollverksamhet med mer effektiva vägkontroller.

Redan i dag har vi väsentligt höjt både kompetensen och verksamheten genom bland annat flygande kontroller på vägar och bättre utbildning för bilinspektörer och poliser.

På miljösidan är det kommunerna som har ansvaret för tillsynen. På lokal och regional nivå arbetas det med att förbättra samarbetet mellan olika myndigheter för att komma åt den här typen av miljöbrott, som också är kopplad till andra brott.

Vi har också sett över sanktionsmöjligheterna. Utredningen ska ge förslag om sanktionsväxlingar, det vill säga ändra påföljderna till sanktionsavgifter. Detta ska redovisas i november 2020.

Det görs alltså väldigt mycket från regeringens sida, och regeringen är medveten om problemen och absolut beslutet att komma åt illojal konkurrens. Det handlar om både arbetsvillkor och miljöefterlevnad och miljöhänsyn. Vi måste naturligtvis också se till att vi kan premiera de miljömässigt hållbara transporter.

Jag tycker att det är en viktig poäng som Thomas Morell lyfter fram. Det är klart att illegal cabotageverksamhet som är billig på grund av dåliga förhållanden och villkor konkurrerar ut exempelvis frakt på järnväg, som kanske kostar något mer men är mycket mer miljömässigt hållbar i längden.

Med det sagt är frågan i hög grad aktuell. Regeringen följer den, en utredning är tillsatt och vi jobbar också med andra medel för att kunna gynna dem som flyttar över gods till bland annat järnväg genom ekobonus.

Anf. 13 THOMAS MORELL (SD):

Herr talman! Regeringen säger att det görs väldigt mycket. Jag vill hävda att det pratas väldigt mycket.

Av de 100 miljoner kronor som Polismyndigheten tilldelades – 25 miljoner under fyra år blir 100 miljoner – kan man bara redovisa 2,6 miljoner som har gått till just cabotagekontroller. Resten försvann in i myndighetens svarta låda, och vart de tog vägen där vet vi inte.

Det är helt rätt att 400 personer gick utbildningen. Kruxet var att en stor del av dem var utredare, alltså sådana som sitter inne – i den meningen att de jobbar inomhus. De är inte ute på vägen. Det leder inte till att vi kan komma åt det som är bekymret. Man har kunnat starta verksamhet i det här landet och jobba helt ostört trots att det strider mot regelverket.

Bilden jag visar statsrådet nu togs förra helgen. Det här är sannerligen ingen tillfällig verksamhet. Det är en uppställningsplats, där man har sina fordon.

Nästa bild är tagen på en parkeringsplats, där man reparerar koppling och bromsar på tunga fordon och byter däck. Det finns inget här som skyddar om något skulle läcka ut, utan detta sker på en helt öppen och sårbar yta.

Denna bild visar en av de mobila däckverkstäder som far omkring och byter däck ute. Allt sker alltså ute i öppen miljö.

Här är en bild på 4 000 liter diesel i behållare som står lösa inne i en trailer. Vad händer om den läcker ut?

Detta sker dagligen, och det blir liksom ingenting gjort för att komma åt det. Det finns många åkerier i Sverige som gladeligen skulle ställa om till mer miljövänlig transport om de hade möjlighet att konkurrera på sunda villkor. I stället slås den möjligheten undan.

Möjligheten att lyfta över godstransporter till järnväg slås också undan. Det kommer dagligen in 36 vagnar med trailrar från Europa. Man lyfter av dem där, och i stället kommer det dragbilar från Bulgarien och drar upp dem till Stockholm. Man kör inte tåget hit upp, för det är för dyrt. Det blir ju väldigt konstigt om det blir billigare att ställa av en trailer på marken och låta en dragbil dra en sådan trailer upp till Stockholm. Det kommer 36 vagnar med ett par trailrar på varje – det blir 72 dragbilar i stället för ett lok som drar tåget upp till Stockholm. Jag får inte ihop den matematiken om man pratar om att vi ska förbättra vår miljö. Det får jag inte ihop.

Det skulle vara intressant att höra vad statsrådet har för idéer om hur man ska komma åt det här. Jag har ett svar, och det delger jag gärna ministern.

Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Thomas Morell, för fördjupade frågor – och bildvisning!

Detta är något som jag absolut inte kan bedöma utifrån det som ledamoten visar här, men det är självklart så att miljölagstiftningen och miljöbalkens hänsynsregler gäller all verksamhet i Sverige. Är det så att det begås något som skadar miljön, till exempel att det kommer ut diesel eller andra skadliga ämnen i miljön, är det inte lagligt. Vi har en tillsynsmyndighet för det.

Det stämmer inte som ledamoten säger att ingenting har gjorts. Jag har redogjort för vad som har gjorts. Det har tillförts väsentliga resurser till Polismyndigheten och utbildningsverksamhet, och det finns en utredning på gång för att komma med fler förslag på hur vi kan förbättra kontrollverksamheten ytterligare. Jag anser att det är av yttersta vikt av miljöskäl men också av konkurrensskäl. De som har sjysta transporter ska premieras och inte slås ut av illojal och i många fall illegal konkurrens.

När det gäller hur vi ska kunna flytta över mer gods till järnvägen vill jag påpeka för Thomas Morell, som ju företräder Sverigedemokraterna, att om vi ska ha plats på våra spår för mer gods och mer persontrafik behöver vi bygga nya stambanor. Jag konstaterar att Sverigedemokraterna inte stöder att vi ska bygga höghastighetsjärnväg.

Höghastighetsjärnvägen handlar om att vi ska kunna flytta över en hel massa av persontrafiken till en bana och göra plats på den andra banan för mer godstrafik och mer regional trafik och att vi också ska kunna få mer effektivitet i hur man kan underhålla och reparera banor utan att det blir stopp. Vi har helt enkelt inte kapaciteten i dag för att öka trafiken så mycket som vi skulle behöva för att klara klimatmålen.

Där har jag alltså en fråga tillbaka till ledamoten – varför Sverigedemokraterna inte stöder byggandet av nya stambanor. Vi behöver helt enkelt bygga ut kapaciteten så att vi har möjlighet att flytta över mer gods. Då tror jag också att de som köper upp godstransporter kan känna sig tryggare med att leveranserna kommer i tid.

Detta är en stor investering för Sverige, och det är ingenting som kommer att realiseras på fem eller tio år, men vi behöver tänka långsiktigt om vi ska klara omställningen. Då är det inte bara omedelbara problem här och nu vi ska tänka på, utan vi måste lyfta blicken och göra det som kommer att vara århundradets infrastrukturinvestering för Sverige. När stam-

banor byggdes senast var hundra år sedan, så vi behöver verkligen se att vi har ett helt annat transportbehov och en helt annan befolkning i dag.

Utöver detta är mitt svar till ledamoten att den utredning som är tillsatt ska redovisa ett deluppdrag om sanktionsväxlingar, påföljder och sanktionsavgifter i november 2020. I övrigt ska uppdraget redovisas den 1 mars 2021. Polisen har redan i dag i uppdrag att göra flygande kontroller och att öka arbetet med att kontrollera dessa transporter.

Anf. 15 THOMAS MORELL (SD):

Herr talman! Jag kommer nu med ett lästips: Läs gärna vår motion! Nej, vi vill inte ha snabbtåg, men vi vill däremot bygga ut andra delar av järnvägen för att få det att fungera bättre och även kunna lyfta upp gods på järnvägen. Detta är avsevärt snabbare åtgärder än att lägga pengarna på en höghastighetsbana.

Det blir väldigt mycket vackra ord när statsrådet talar om vad regeringen gör, men det blir ingen verkstad av det. Jag har daglig kontakt med mina gamla kollegor inom polisen. Det går i rakt motsatt riktning. De pengar som tillförts kommer inte ut och gör verkan. Det är ungefär som att köpa medicin till en sjuk patient och kasta in medicinen i skåpet; patienten får den inte.

Vi ser också en utveckling på vägen som går i rakt motsatt riktning. Vi fyller inte de fordon som transporterar gods på vägen. I stället flyttas gods över till tre-och-ett-halvt-tonnare, det vill säga bilar som har en vikt på upp till tre och ett halvt ton, som körs med överlast. Jag har en artikel här där det står 388 procent. Det tyckte vi var mycket när artikeln kom, men i dag plockas bilar som kör med 500 procents överlast. Då kringgår man regelverken om kör- och vilotider och trafikillstånd genom att lyfta in gods i sådana här småbilar. De far som getingar runt de stora industrierna i Sverige i stället för att godset körs på fullstora ekipage.

Polisen talar själva, enligt en annan artikel, om ”fyra överlastade 3,5-tonnare – ’akvariefisket’ fortsätter”. Detta är vad polisen säger, i rak motsats till det som statsrådet säger.

Vi har en utveckling som går i motsatt riktning mot vad som krävs för att få en bättre miljö. Nu vill jag ha ett svar från ministern.

Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tycker att jag har varit väldigt tydlig i mitt svar. Regeringen tar denna fråga på största allvar. Vi har tillfört resurser till Polismyndigheten. Det är 400 poliser och bilinspektörer som har utbildats för att få särskild kompetens i dessa frågor. Man har fått i uppdrag att göra flygande inspektioner. Vi har tillsatt en utredning som kommer att redovisa sina deluppdrag i oktober och sedan i mars nästa år. Vi har också sett över sanktionsmöjligheterna. När det gäller miljöfrågan pågår samarbete mellan tillsynsmyndigheter och övriga myndigheter för att man på ett bättre sätt ska kunna åtgärda detta.

Jag instämmer i Thomas Morells upprördhet över att det kan pågå illegal verksamhet på våra vägar; det ska det inte göra. Regeringen tar denna fråga på yttersta allvar.

Jag kan lägga till att denna fråga är uppe även på EU-nivå. Genom EU:s mobilitetspaket, som syftar till att säkerställa sund konkurrens, introduceras även smarta färdskrivare för att säkerställa effektivare kontroller

av bland annat cabotage- och utstationeringsregler. Coreper godkände överenskommelsen den 20 december, så ett formellt antagande verkar vara på gång under våren 2020. På det viset kommer det att bli betydligt enklare att följa åkarna och göra kontroller när det behövs. Detta är ett positivt steg framåt, för denna verksamhet ska inte få finnas utan ska definitivt bekämpas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2019/20:214 om häktesorganisationen och rättskedjans effektivitet

Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Damsgaard har frågat mig vilka initiativ jag har tagit för att Kriminalvården i sin lokalplanering inte bara ska ta hänsyn till vad som är effektivt i dess egen verksamhet utan också till vad som är effektivt för rättsväsendet i dess helhet. Vidare har Mikael Damsgaard frågat på vilket sätt jag följer upp att Kriminalvårdens häktesorganisation är utformad på så sätt att den främjar ett effektivt samarbete med övriga myndigheter inom rättsväsendet.

Kriminalvården är en viktig del av rättskedjan, och det senaste årets kraftiga beläggningsökning i häkten och på anstalter har inneburit en stor utmaning för myndigheten. För att ge myndigheten förutsättningar att utöka antalet platser har regeringen därför föreslagit att Kriminalvårdens anslag tillförs betydande resurser de kommande åren. Redan 2019 fick myndigheten totalt 535 miljoner kronor i tillskott i vår- och höständringsbudgeten, och ytterligare 130 miljoner kronor tillskjuts i år. För 2021 och 2022 beräknas ytterligare tillskott på 569 respektive 729 miljoner kronor för att myndigheten ska kunna fortsätta utbyggnaden och på så sätt möta behoven.

Regeringen fortsätter arbetet med att bekämpa brotten och brottens orsaker. Straffrättsliga reformer och en förväntad ökad effektivitet i övriga rättskedjan kommer att påverka beläggningen och platsbehovet i Kriminalvården. Därför måste Kriminalvårdens kapacitet byggas ut. Detta ska ske snabbt, säkert, effektivt och med en hög grad av flexibilitet.

Av Kriminalvårdens instruktion framgår att häktesorganisationen ska vara utformad på så sätt att den främjar ett effektivt samarbete med övriga myndigheter inom rättsväsendet. Detta innebär bland annat att Kriminalvården måste ha kapacitet att ta emot häktade under en brottsutredning. Det kan innebära att Kriminalvården gör bedömningen att den snabbaste och mest effektiva lösningen är att utöka antalet platser vid en redan befintlig anläggning.

Kriminalvården bedriver verksamhet i hela landet, från Ystad i söder till Haparanda i norr. Jag vet att en viktig utgångspunkt för myndigheten är att häkten, anstalter och frivårdskontor finns där verksamheten behövs och där tillräckliga förutsättningar finns för att bedriva en verksamhet anpassad efter behoven.

Regeringen gav i oktober 2019 Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården i uppdrag att i samverkan och

med stöd av Brottsförebyggande rådet bedöma framtida verksamhetsvolymer i rättskedjan. Syftet med detta uppdrag är att myndigheterna ska ta fram ett så välgrundat underlag som möjligt för hur verksamhetsvolymerna i brottmålsprocessens centrala delar förväntas utvecklas och vad detta kan innebära för myndigheternas resursbehov. Uppdraget, som redovisas i samband med budgetunderlagen i början av mars, ska också bidra till en ökad förståelse för hur myndigheterna i rättskedjan utgör delar av en större helhet.

Det är Kriminalvården som ansvarar för sin lokalförsörjning inom de rättsliga och ekonomiska ramar som riksdag och regering bestämmer. Regeringen följer dock noga Kriminalvårdens beläggningsutveckling och hur myndigheten planerar för den framtida platsutbyggnaden. Myndigheten har därför fått i uppdrag att redovisa en plan för den långsiktiga platsutbyggnaden på anstalter och häkten.

När det gäller Västerås har Kriminalvården bedömt att den snabbaste och mest kostnadseffektiva lösningen för att ersätta det stängda häktet är ett permanent häkte i anslutning till anstalten Salberga. Detta utesluter inte ett häkte i Västerås. Kriminalvården fortsätter utreda förutsättningarna för ett häkte i Västerås i samråd med Polismyndigheten.

Anf. 18 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet, för svaret!

Vi tar nästan dagligen del av rapporter om skjutningar och sprängningar i svenska städer. Det som tidigare hade varit en huvudnyhet i flera dagar blir nu ofta bara en notis i tidningen. Det grova våldet har utvecklats till att bli ett nytt normalläge i Sverige. Dessa spektakulära dåd är emellertid bara toppen av isberget.

För att knäcka gängen tvingas polisen till tuffa prioriteringar. Samtidigt som polisen avsätter stora resurser inom exempelvis Operation Rimfrost råder det nämligen polisbrist i Sverige. Rikspolischefen har nyligen varnat för att polisens nödvändiga fokusering på att bryta våldsspiralen riskerar att försämra utredningsresultaten inom andra områden. I klartext innebär detta att anmälningar om personrån mot ungdomar, bostadsinbrott och mycket annat läggs på hög. Mot denna bakgrund är det helt avgörande att alla polisresurser kan användas på bästa sätt.

Riksrevisionen lämnade förra året en granskningsrapport om styrningen av rättskedjan. I rapporten konstaterar Riksrevisionen att styrningen av rättskedjan inte tar tillräcklig hänsyn till konsekvenser för och effektivitet i hela rättskedjan.

Herr talman! I Västerås stängdes häktet för fyra år sedan. Det innebär att häktade personer i stället behöver placeras i andra städer, såsom Uppsala, Örebro och ibland till och med Karlstad. Det är fyra år som har inneburit betydande ansträngningar för polisen i Västmanland eftersom transporter av häktade tar stora polisresurser i anspråk.

Mycket tid går också åt för resor som utredare behöver göra i samband med förhör eller för att övervaka besök till häktade med restriktioner. Därutöver tillkommer stora kostnader för att planera och administrera resorna. I praktiken innebär det att en utredare kan behöva avsätta en halv arbetsdag för att genomföra ett 30 minuter långt förhör. Detsamma gäller för de advokater som kan behöva närvara vid förhören.

Sammantaget innebär nuvarande situation att värdefulla polisiära resurser som borde användas för att bekämpa brott i stället används för resor och administration.

Ett sammanhållet rättscentrum i Västerås skulle bidra till att rättsväsendet bättre hålls samman och att de samlade resurserna används mer effektivt.

Polisen har växt ur polishuset i Västerås, och sedan flera år pågår planering för att ett nytt polishus ska stå klart senast 2024. Strax före jul stod det också klart var det nya polishuset i Västerås ska placeras. Fortfarande saknas dock ett beslut om att också inrätta ett häkte i Västerås. Möjligheten att skapa ett rättscentrum där polis, åklagare och häkte samlas i centrala Västerås nära Västmanlands tingsrätt riskerar att försenas på obestämd tid.

Herr talman! Den rådande situationen är ohållbar, och en lösning på häktesfrågan i Västerås behöver komma på plats. Det är regeringen som styr myndigheterna, och ytterst är det regeringens ansvar att hela rättsväsendet fungerar effektivt och att besluten i häktesfrågan i Västerås inte präglas av stuprörstänkande mellan myndigheter.

Min följdfråga är: På vilket sätt kan Morgan Johansson garantera att Kriminalvården har ett rättskedjeperspektiv när man fattar beslut om häktet i Västerås?

Anf. 19 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Kriminalvården har ett rättskedjeperspektiv i alla beslut man fattar. Men sedan handlar det om att använda resurserna på ett effektivt sätt.

Det grova våldet har ökat inom de kriminella kretsarna med skjutningar och sprängningar. Det har dock inte skett någon allmän ökning av våldet i Sverige. Risken att bli dödad i Sverige var faktiskt större för 30 år sedan än i dag.

Vi måste ta till alla medel för att stoppa det ökande grova våldet inom de kriminella kretsarna. Det handlar bland annat om polisutbildning, som Mikael Damsgaard berörde. Vi utbildar nu tre gånger så många poliser som Moderaterna gjorde, och vi sätter av mer resurser än någonsin till polisen. Just nu är det fler anställda i polisorganisationen än någonsin tidigare, en bra bit över 32 000.

År 2018 utdömdes det 9 600 fängelseår i Sverige, den så kallade samlade straffmassan. Det är den högsta på nästan tio år och en uppgång med 20 procent sedan 2015. Det är ett exempel på hur våra åtgärder har gett effekt. Det är en följd av höjda straff för våldsbrott, narkotikabrott, vapenbrott och en lång rad andra brott. Det handlar också om att satsningarna på polisen har gett ett effektivare polisväsen. Den nya organisationen är effektivare än den gamla, och mer resurser gör att man nu levererar fler färdiga utredningar till åklagare.

Detta får givetvis följd effekter i hela rättsväsendet, och därför sätter vi av mer pengar till domstolarna.

Det får också följd effekter för kriminalvården. Det är nästan hundra procentig beläggning på anstalterna och ca 95 procents beläggning på häktena, och det sätts in våningssängar på Kumla för att klara beläggningen. Det är en positiv utveckling i den meningen att folk som tidigare sprang runt på stan med vapen nu sitter på anstalt.

En stor och viktig uppgift denna mandatperiod är att fortsätta att bygga ut kriminalvården. Det behövs ca 500 fler häktesplatser och ca 800 fler anstaltsplatser till 2025.

Men vikten av detta verkar Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna inte ha förstått. När ni förra hösten fick möjlighet att trycka igenom er budget underfinansierade ni Kriminalvården. Kriminalvården hade begärt 395 miljoner kronor men fick 85 miljoner av Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Det första jag fick göra i januari 2019 var att ordna fram nya pengar till Kriminalvården, sammanlagt över en halv miljard för 2019 i vårändringsbudgeten och i höständringsbudgeten.

Mina frågor till Mikael Damsgaard är: Om Mikael Damsgaard vill ha ett häkte i Västerås, varför underfinansierade ni Kriminalvården när ni hade möjlighet att trycka igenom er budget? Om Mikael Damsgaard vill ha ett häkte i Västerås, varför nämns det inte med ett enda ord i Moderaternas budgetmotion?

Kan det vara så att när det kommer till kritan kommer Moderaterna att göra det Moderaterna alltid gör, nämligen låta skattesänkningar gå före nödvändiga investeringar på bland annat detta område?

Vi kommer att fortsätta planeringen för utbyggnad. Nu bygger vi ut Salberga för att det går fortast. Det behövs 50 nya platser där till 2022. Jag utesluter inte ett rättscentrum i Västerås, men det kommer att ta längre tid att få det på plats. Detta får vi dock föra en dialog med Kriminalvården om, och för att lösa det måste vi ha resurser till vårt förfogande.

Anf. 20 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Herr talman! Det är väl känt att Moderaterna lägger betydligt större resurser på rättsväsendet än vad regeringen gör. I M-KD-budgeten för 2019 fick Kriminalvården 250 miljoner mer än i den övergångsbudget som annars hade trätt i kraft. I år lägger vi 150 miljoner mer på Kriminalvården än vad regeringen gör. Det är ett faktum.

Vad gäller häktet i Salberga är det nog riktigt att det i det korta perspektivet är den snabbaste lösningen för att komma till rätta med den akuta situationen. Jag har besökt Salbergaanstalten och förstår att man där bygger det nya häktet med flexibla kriminalvårdsplatser som kan anpassas efter olika behov.

Åter till styrningen av rättskedjan. Som jag nämnde i mitt förra inlägg lämnade Riksrevisionen förra året en granskningsrapport om styrningen av rättskedjan. Där konstaterar man att styrningen av rättskedjan inte tar tillräcklig hänsyn till konsekvenser för och effektivitet i hela rättskedjan.

Det handlar till exempel om att rättskedjeperspektivet inte är framträdande i regeringens styrning av myndigheterna och att det inte heller är framträdande i resursfördelningen mellan och inom myndigheterna.

I interpellationssvaret hänvisar statsrådet till Kriminalvårdens instruktion där det framgår att häktesorganisationen ska vara utformad på så sätt att den främjar ett effektivt samarbete med övriga myndigheter inom rättsväsendet. Av instruktionen framgår vidare, vilket inte står i svaret, att en lokalisering av häktena som underlättar detta samarbete ska eftersträvas.

Det är naturligtvis bra att denna instruktion finns, och beslut i denna del fattades av alliansregeringen strax före valet 2014.

I interpellationssvaret framgår det emellertid inte över huvud taget hur Morgan Johansson följer upp att Kriminalvården arbetar efter den instruktion som beslutades 2014.

Att helhetsperspektivet saknas i styrningen av rättskedjan blir också tydligt i Kriminalvårdens regleringsbrev för 2020. Under avsnittet om Kriminalvårdens platskapacitet står det att läsa att myndighetens platskapacitet ska planeras så att det finns en hög grad av flexibilitet som tar sin utgångspunkt i verksamhetens behov och med stort fokus på resurseffektivitet.

Rättskedjeperspektivet nämns över huvud taget inte i regleringsbrevet, och fokus ligger helt och hållet på Kriminalvårdens inre effektivitet.

Det var bra att regeringen i oktober förra året gav i uppdrag till en rad myndigheter inom rättsväsendet att bedöma framtida verksamhetsvolymerna i rättskedjan. Det är dock anmärkningsvärt att ett sådant beslut kommer först efter att Riksrevisionen har konstaterat stora brister i rättskedjeperspektivet i styrningen av och resursfördelningen till myndigheterna.

Det är uppenbart att den bristande styrningen av rättskedjan riskerar att leda till att tillskapandet av ett rättscentrum i Västerås, där polis, åklagare och häkte samlas nära Västmanlands tingsrätt, riskerar att försenas på obestämmd tid.

Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Bara för att vara tydlig: Den utbyggnad vi nu gör på Salberga för att klara de häktesplatser som vi behöver få fram utesluter inte en framtida investering i Västerås, men vi måste ha utbyggnaden i Salberga så att vi kan klara det kortsiktiga behov vi har fram till 2022.

När det gäller Västerås får vi se om vi kan ordna fram de resurser som behövs, men det är en investering som, om den ska göras, tar lite tid. Jag kan inte vänta på ett rättscentrum i Västerås, för jag måste ha platser så fort som möjligt. Dessa saker utesluter inte varandra.

Det jag påpekade var att Moderaterna har en svag position i denna debatt, Mikael Damsgaard. Varje gång ni får en möjlighet att påverka budgetarna underfinansierar ni Kriminalvården. Som sagt: Hösten 2018 var vi en övergångsregering, och jag kunde inte göra några satsningar. Det får nämligen inte en övergångsregering göra. Men ni hade kunnat göra vilka satsningar ni ville. Det fanns inga formella skäl att inte göra det. Ni visste att Kriminalvården stod inför stora resursbehov, med underskott som nästan översteg 10 procent av deras budget. Ni visste om att det fanns stora hål att fylla. Ni visste om att de hade äskat 395 miljoner kronor, men ni kom med 85 miljoner kronor. Detta är precis vad jag påpekar.

Det första jag fick göra när jag tillträdde var att försöka rätta till det bekymmer som ni hade satt oss i. Först fick vi gå in med 300 miljoner i vårändringsbudgeten och sedan med ytterligare 200 miljoner i höständringsbudgeten. Vi fyllde på sammanlagt en halv miljard så att Kriminalvården skulle kunna lösa sin uppgift.

Framför oss har vi stora investeringar. Det här blir som sagt en av de stora frågorna under mandatperioden. Kriminalvården bedömer att det behövs ungefär 1 300 fler platser på häkten och anstalter fram till 2025. Vi går in med mycket pengar de kommande åren: sammanlagt över 700 miljoner kronor. Vi kommer att få fortsätta att utveckla detta och se till att vi

resurssätter Kriminalvården på ett sådant sätt att de kan sköta sin uppgift, självfallet i samarbete med polisen. Jag vet att det nu finns ett mycket bättre samarbete på högsta nivå mellan polis och kriminalvård än tidigare, och man försöker möta varandras behov.

När det gäller Kriminalvården handlar det inte bara om platsbrist, utan det handlar också om mycket stora underhållsbehov. Vi har fängelser från 1840-talet. De ser bättre ut nu än vad de gjorde då, men lokalerna är inte anpassade till modern kriminalvård. Vi har anstalter som har fått stänga av olika skäl. Ett sådant exempel är Västerås, som fick stänga av brandsäkerhetsskäl 2015. Om mina företrädare hade sett till att möta renoveringsbehoven och underhållet hade man kanske inte behövt stänga. Det var samma sak med ett häkte i Halmstad, där det var så undermåligt att folk kunde rymma genom fönstren. Därför fick de också stänga.

Det är alltså inte bara platsbrist utan också stora renoveringsbehov.

Om Moderaterna kan försöka komma ur den situation som de ibland hamnar i, det vill säga att skattesänkningar hela tiden går före investeringar, blir det lättare att driva politik framöver. Alla ska vara övertygade om att regeringen kommer att genomföra fortsatt stora satsningar på Kriminalvården. Detta kommer att märkas också i Västerås.

Anf. 22 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Herr talman! Jag är helt överens med Morgan Johansson om behovet av att bygga i Salberga här och nu. Detta behov finns, och Salberga ligger strategiskt placerat mellan de större städerna i Mellansverige, som ett komplement till de häkten som finns i dessa städer. Men detta tar som sagt inte bort behovet av att åstadkomma ett häkte i Västerås.

Det har gått fyra år sedan häktet stängdes, vilket har inneburit stora konsekvenser för polisen i Västmanland. Det är åtskilliga årsarbetare som används bara för transporter och administration på grund av detta.

Som jag sa tidigare är konsekvensen av att det inte finns ett häkte i Västerås att ett förhör på 30 minuter kan ta en halv dag att genomföra för en utredare. Detta innebär att värdefulla polisiära resurser, som borde användas för att bekämpa brott, i stället används till resor och administration.

Vi har en ohållbar situation, och vi behöver få en lösning på häktesfrågan på plats. Det finns möjligheter att tillskapa ett sammanhållet rättscentrum i Västerås där polis, åklagare och häkte samlas nära tingsrätten i samband med att ett nytt polishus ska byggas, vilket ska stå klart 2024. Detta skulle innebära att rättsväsendet bättre hålls samman och att de samlade resurserna kan användas mer effektivt.

Men fortfarande saknas beslut om att inrätta ett häkte i Västerås, och det riskerar att skjutas upp på obestämd framtid. Jag hade hoppats kunna komma hem till Västerås till helgen med ett positivt besked om att det ska byggas ett häkte där. Vi väntar fortfarande, och vi hoppas att det kommer.

Jag vill ändå tacka för svaret så här långt, och jag hoppas att vi så småningom kan få ett beslut om ett häkte i Västerås.

Anf. 23 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Politik fungerar på det sättet att om man vill något måste man vara beredd att finansiera det. Det var detta jag pekade på, Mikael Damsgaard. Ni hade en chans i budgeten 2018 att finansiera Kriminalvår-

den. Men det gjorde ni inte, utan ni underfinansierade Kriminalvården kraftigt.

Mikael Damsgaard hade haft en starkare position i denna debatt om han hade väckt en budgetmotion där det stod att Moderaterna vill ha ett häkte i Västerås, men det finns inte ett enda ord i Moderaternas budgetmotion om detta. Jag kan inte tolka detta på annat sätt än att Mikael Damsgaard inte har fått igenom detta krav i de interna förhandlingarna om budgetmotionen. Det hade naturligtvis varit lättare att klara debatten om alla visste att detta är något som Moderaterna driver, men så är det inte, i alla fall inte i budgetmotionen.

För att ge lite perspektiv kan jag säga att det är fyra mil mellan Salberga och Västerås. Skälet till att vi bygger ut i Salberga är att vi har en befintlig anläggning där. Man kan bygga innanför murarna eller på den mark som redan finns. Detta gör att det går mycket fortare, och det blir också billigare. Denna investering, som ska vara färdig 2022, utesluter inte att vi kan skapa ett rättscentrum också i Västerås, men det får bli en senare fråga och en dialog som vi får föra med Kriminalvården. En förutsättning är, återigen, att vi har de resurser som behövs framöver.

Vår ambition är att vi ska fortsätta att bygga ut kriminalvården, och det blir en av de stora uppgifterna framöver under denna mandatperiod. Detta kommer som sagt att märkas också i Västerås.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2019/20:248 om egenmäktighet med barn

Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Eskilandersson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen kommer att vidta för att se till att rättsväsendet kan bidra till att tillgodose barns behov av och rätt till umgänge med båda föräldrarna.

Barns rätt till kontakt och umgänge med båda sina föräldrar är viktig och något som samhället måste arbeta aktivt för att tillgodose. Det är dock barnets bästa som ska vara avgörande. Barns behov av och rätt till trygghet måste alltid gå först.

Straffbestämmelsen om egenmäktighet med barn riktar sig mot obehöriga ingrepp i eller missbruk av vårdnaden av barn och syftar inte till att skydda umgängesrätten som sådan. Straffansvaret vid gemensam vårdnad utvidgades den 1 juli 2014 från att omfatta enbart ett bortförande av barnet till att numera omfatta alla skiljanden, alltså även olovliga undanhållanden. Bestämmelsen om egenmäktighet med barn skyddar i första hand vårdnaden och vårdnadshavares rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. Att hålla ett barn oåtkomligt för en vårdnadshavare kan bedömas som egenmäktighet med barn, om avsikten har varit att varaktigt skilja barnet från vårdnadshavaren.

Ett försenat överlämnande eller återlämnande av ett barn, eller att barnet vid vissa tillfällen inte alls lämnas för umgänge eller boende, innebär dock inte utan vidare att det är fråga om ett straffbart skiljande. Ett sådant

agerande kan däremot i vissa fall i stället vara skäl för att i ett familjemål ändra i vårdnaden, boendet eller umgänget.

Åklagare hanterar ca 1 500 brottsmisstankar per år om egenmäktighet med barn, och årligen väcks ungefär 30 åtal. När bestämmelsen om åtalsprövning vid egenmäktighet med barn infördes motiverades den med att omständigheterna vid brottet ibland kan vara sådana att åtal av allmän åklagare skulle innebära ett opåkallat ingripande i privata förhållanden. Åklagarmyndigheten gjorde 2014 en granskning av tillämpningen av den särskilda åtalsprövningsregeln och kom då fram till att tillämpningen i stort sett genomgående var korrekt. Åklagarmyndigheten har därefter även tagit fram en rättspromemoria som syftar till att ge åklagare vägledning och stöd i handläggningen av ärenden som rör egenmäktighet med barn.

I sådana här fall måste man ställa sig frågan vilka medel och metoder som är mest lämpliga för att se till att barnets bästa tillgodoses och kommer i första hand när föräldrar inte kan komma överens och hitta samförstånds-lösningar kring sina barn. Utöver den straffrättsliga regleringen finns som sagt verktyg i det familjerättsliga regelverket om vårdnad, boende och umgänge för att hantera sådana här situationer. Om en förälder inte följer vad som beslutats finns en möjlighet att ansöka om verkställighet. Ett beslut om verkställighet får förenas med vite, och i sista hand kan det beslutas att barnet ska hämtas. Till detta kommer de verktyg som finns inom socialtjänsten för att hantera föräldrakonflikter och andra familjerättsliga problem. Jag anser att det i första hand är i den änden som frågor om barns rätt till kontakt med båda sina föräldrar bör hanteras, inte genom utökad kriminalisering.

Anf. 25 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar Morgan Johansson för svaret. Jag kan börja med att konstatera att jag och Morgan Johansson har helt olika ingångsvärden i denna fråga. För mig handlar det om barnets rätt till sina föräldrar. Det är den rätten som vi måste stå upp för och värna. Den rätten kan inte bygga på att föräldern ska göra rätt. Den måste utgå från barnet och barnets behov av båda sina föräldrar. Men jag kan konstatera att Morgan Johansson i stort sett uteslutande talar om vad man som förälder kan göra för att få träffa sitt barn.

Det finns ganska många anmälningar om egenmäktighet med barn, men få leder till åtal, precis som Morgan Johansson tidigare redogjorde för. Endast 2 fall av 100 leder till åtal, vilket är mycket lågt. Det tyder antingen på att man anmäler i onödan eller att det finns något annat problem med lagen.

Vad som kanske är ännu värre än detta låga tal är att det antagligen finns ett mörkertal med föräldrar som inte orkar slåss med myndigheter eller inte tror att det är lönt. För det är faktiskt väldigt sällan lönt att som pappa försöka få rätt i en vårdnadsvist med de regler som gäller i dag.

Barnperspektivet innebär att barnets rätt till föräldrarna ska värnas. Morgan Johansson påstår att han står upp för detta. Vi fick nyss höra att barnets bästa ska vara avgörande. Men varför är det då den utestängda föräldern som ska agera och kräva att få träffa sitt barn genom verkställighet?

Om Morgan Johansson och regeringen verkligen menar allvar med att barnets rätt till sina föräldrar ska värnas är det väl myndigheterna som ska strida för barnets rätt att träffa båda sina föräldrar och värna om denna

rättighet? Barnkonventionen ger också barnet rätt till familjeliv, och det ger indirekt rätten till föräldrarna.

Inte ska barnet kräva verkställighet för att få träffa sin pappa, eller menar regeringen att barnets bästa är att barnet själv ska begära detta? Hur menar regeringen att det i praktiken ska gå till för ett barn att väcka talan om barnet vill träffa sin pappa när den utestängda föräldern inte gör det? Det skulle jag gärna vilja ha en längre förklaring till.

Någon annan kan faktiskt anmäla egenmäktighet med barn. Det behöver inte vara den utestängda föräldern. Det kan vara någon annan som står barnet nära som ser att barnet far illa av att inte få träffa sin förälder, om det i det fallet är en mamma som har tagit barnet och flyttat iväg långt bort.

Att ansöka om verkställighet – om den beviljas får den förenas med vite, och i sista hand kan det beslutas om att barnet ska hämtas – är knappast någonting som kommer att gå särskilt snabbt. Under hela den tid som detta sker, innan man kommer fram till ett beslut om att barnet faktiskt ska hämtas, är barnet helt i händerna på den ena föräldern och har inte tillgång till den andra föräldern. Jag ser inte att detta lever upp till barnkonventionen och barnets rätt till båda sina föräldrar.

Är det verkligen barnets intressen som Morgan Johansson företräder när han inte vill ha ett kraftfullare ingripande från samhället?

Anf. 26 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag skulle vilja påstå att det är precis tvärtom och att det är jag som står för barnets rätt till föräldrarna, medan Mikael Eskilandersson står för pappans rätt till barnet. Man hörde i hans anförande att det bara handlade om pappaperspektivet. Det var inte ett ord om mammaperspektivet.

Har man varit i närheten av sådana här fall förstår man att det alltid finns två sidor som man måste ta hänsyn till. Men Mikael Eskilandersson och SD ser egentligen bara pappornas intressen och pappornas perspektiv.

Jag vet också att det från den andra sidan kan finnas en del diskussioner kring vad som har föregått till exempel en separation. De kontakter som jag har med bland annat kvinnojourer gör att jag får den bilden också när det gäller vilken situation som mammorna i olika lägen kan hamna i. Man ska komma ihåg att det i en del av dessa konflikter kan finnas situationer där pappan inte har betett sig särskilt väl utan tvärtom har betett sig riktigt illa.

Vad jag säger är alltså att man faktiskt måste se till båda sidorna, både mammans och pappans sida. Men det som framför allt ska gälla är barnets rätt till sina föräldrar, inte föräldrarnas rätt till barnet. Därför utgår domstolarna alltid från barnets rätt, vilket är det korrekta.

Den andra skillnaden som jag uppfattar är att Mikael Eskilandersson inte nöjer sig med de civilrättsliga delar som finns i fråga om detta, utan här är det straffrätten som ska tillämpas. Man ska döma folk och sätta folk i fängelse.

Jag ser att det finns starka civilrättsliga möjligheter att gå fram om samarbetet inte fungerar som det ska. Om det finns en dom i botten kan den ena föräldern begära verkställighet i fråga om umgängesrätten. Om man inte finner sig i detta kan det i slutändan handla om polishämtning, även om det naturligtvis ska tillämpas bara i ytterst extrema fall. Det är

snarare vitesförelägganden som vi i så fall talar om. Vitesförelägganden kan handla om 2 000–5 000 kronor per gång om en förälder inte får möjlighet att utöva den umgängesrätt som man har. Det menar jag är en ganska skarp åtgärd för att åtgärda de eventuella problem som finns.

Om det inte finns en dom kan den ena föräldern gå till domstol och kräva att barnet flyttar tillbaka, om den andra föräldern har flyttat långt bort. Man kan naturligtvis också kräva ensam vårdnad. När domstolen då prövar detta är det barnets bästa som ska vara det viktigaste.

I extrema fall kan man också använda sig av straffrätten och då enligt det lagrum som finns om egenmäktighet med barn.

Hur har utvecklingen av dessa anmälningar sett ut? Är det någonting som har accelererat? Nej, det är faktiskt snarare tvärtom. Antalet anmälningar om egenmäktighet med barn har minskat på senare år. Sedan 2014 är det en minskning med nästan 20 procent. Det kanske man också ska nämna för att nyansera diskussionen framöver.

Min uppfattning är att föräldrarna i de allra flesta fall löser detta själva. De kommer överens och ser till barnets bästa. Det är hundratusentals barn som växer upp i sammanhang där föräldrarna har separerat. I de allra flesta fall löses detta mellan dem. Men när det finns samarbetssvårigheter och när föräldrarna inte klarar av att samarbeta har vi också rättsliga verktyg som kan användas, och de är enligt min mening effektiva.

Anf. 27 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Till att börja med vill jag säga att Morgan Johansson som vanligt tillskriver mig åsikter som jag inte har, vilket är mer regel än undantag i dessa debatter.

Om någon betar sig illa och det handlar om brott ska det givetvis utredas av polis, och det ska ge kraftfulla konsekvenser. Här handlar det dock inte alltid om att någon egentligen har betett sig illa mot i det här fallet kvinnan eller barnet. I så fall är det givetvis en helt annan sak, och då är det en polisiär fråga. När jag har debatter med Morgan Johansson känner jag att vi alltid återkommer till att män betar sig illa mot kvinnor, som att det förutsätts att män alltid är förövare.

Att jag tog pappaperspektivet beror givetvis på att det är det vanligaste exemplet. Jag skulle lika gärna kunna ta ett exempel där mamman stängs ute, för det finns sådana exempel också, men jag valde att ta ett av majoritetsexemplen. Det beror inte på att jag på något sätt värderar pappan som viktigare än mamman, men däremot värderar jag båda föräldrarna som viktiga för barnet. Att jag skulle vilja sätta folk i fängelse är väl att överdriva lite grann; däremot vill jag ha ett ingripande från samhället som gör att barnet får rätt till båda sina föräldrar, vilket borde vara det naturliga.

De regler som fortfarande gäller, eftersom förslagen i betänkandet *Se barnet!* dras i långbänk, gynnar ofta den som har kidnappat sina egna barn. Skrivningar om att domstolen gällande vårdnad ska ta hänsyn till hur barnet har haft det den senaste tiden finns i dag som underlag, och de gör att domstolen känner sig tvingad att tilldöma boendeföräldern vårdnaden även om barnet har bott där på grund av att föräldern stängt ute den andra föräldern. Mer rimligt vore givetvis om föräldern missgynnades av att flytta och stänga ute en annan förälder. Jag tycker att det vore bra om domstolarna i stället såg till vilken förälder som kan tillgodose barnets behov av den andra föräldern, och precis en sådan skrivning finns i *Se barnet!*

På lite längre sikt tycker jag att man bör se över hur just vårdnadsbiten ser ut i samband med att föräldrar flyttar. Man kan inte hindra någon att flytta, men i till exempel Danmark finns det regler som gör att boendet automatiskt går över till den kvarvarande föräldern om någon flyttar mer än 8 mil, vill jag minnas. Nu ska man ju minnas att Danmark är ett mycket mindre land än Sverige och att möjligheten att flytta inom Sverige och stänga ute en förälder är enormt mycket större eftersom man kan skapa ett avstånd som gör det i princip omöjligt att ta sig dit på mindre än ett halvt dygn. Hur regeringen har behandlat inrikesflyget har inte heller direkt underlättat för människor att ta sig kors och tvärs i Sverige.

Barnkonventionen ger barnet rätt till familjeliv, och med det ska barnet ha rätt till sina föräldrar. Men som jag ser det hänvisar regeringen alltså barn till att be sin pappa att ansöka om verkställighet. Är det verkligen regeringens barnperspektiv – att de barn som inte har en förälder som orkar slåss mot myndigheterna inte heller ska ha rätt till båda sina föräldrar?

Anf. 28 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det sätt man uttrycker sig på avslöjar ofta ganska tydligt vilken ingång man har, och min ingång är barnets rätt till föräldrarna. Mikael EskilanderSSons ingång är pappans rätt till barnet, nästan alldeles oavsett vad som har hänt. Jag påstår också att vi har effektiva civilrättsliga verktyg, nämligen att man går till domstol om det inte fungerar. Där har vi möjlighet till vitesföreläggande, och det kan bli en dom som handlar om att föräldern i det läget måste flytta tillbaka eller begära ensam vårdnad. Då kommer domstolen att utgå från barnets bästa, och det kommer att vara vägledande.

Nej, jag tror att detta handlar om Mikael EskilanderSSons vilja att i varje läge använda straffrätten när man i stället kan komma fram till bättre och mer effektiva resultat genom att använda sig av civilrätten. Jag tror också att det handlar om ett perspektiv som ensidigt ser till pappans rättigheter och där man inte tar hänsyn till mammans situation. Jag menar att man hela tiden måste se båda sidorna i detta läge.

Anf. 29 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! När det gäller att utnyttja rättssystemet och det straffrättsliga systemet skulle vi egentligen vilja lyfta ut vårdnaden och låta det innefatta mycket mer medling än rättsprocess. I stället skulle man kunna använda medling på det sätt som man använder det i både Norge och Finland för att få föräldrarna att komma överens. Jag vet att jag och Morgan Johansson inte har riktigt samma ingångsvärde där. Jag anser ju att man borde kalla in i princip alla föräldrar till den här formen av medling när de flyttar isär, för att de på ett snabbt och smidigt sätt kunna komma överens om vem som egentligen ska ha hand om barnet, var barnet ska bo och så vidare – för att *undvika* att det blir processer.

Avslutningsvis vill jag i alla fall uppmana Morgan Johansson att snartast genomföra det som utredningen föreslår i *Se barnet!* Sedan skulle jag gärna se att man gick längre med att även titta på hur våra grannländer har gjort i andra fall. De har faktiskt föregått med väldigt goda exempel på flera områden där det känns som att Sverige ligger långt efter. Vi har inte alls de förutsättningar för män och kvinnor att bli föräldrar som både

Norge och Finland har i dagsläget. Det finns en betydligt mer jämställd politik i våra omgivande länder, och då är det ju märkligt att man som regering i Sverige kallar sig feministisk. Det är faktiskt barnets rättigheter vi borde värna.

Prot. 2019/20:67

31 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 30 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Nästan alla internationella undersökningar visar väl att Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Frågar man en del av de kvinnoorganisationer som till exempel jobbar mot mäns våld mot kvinnor vilken modell man ska välja för de här situationerna tror jag inte heller att man får något större medhåll om att det är bättre modeller i andra länder. Svaret blir i alla fall inte att man ska gå i den riktningen.

Sedan har jag inga invändningar mot en ökad användning av medling, utan jag vill också se det. Det ligger ju i förslaget från utredningen, och vi arbetar med det förslaget. Men för att lösa sådana här situationer anser jag att det är framför allt civilrätten man ska använda sig av. Där har vi effektiva rättsmedel, och vi ser till att så att säga utveckla den och använda de verktyg som finns till exempel när det handlar om vitesföreläggande.

Vi jobbar vidare med utredningens förslag, och vi får se om vi under den här mandatperioden kommer att kunna lägga fram förslag för att genomföra reformer på det här området.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2019/20:249 om åtgärder för företagare i ett brottstyngt Sverige

Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Eskilandersson har frågat mig vilka konkreta åtgärder, utöver ett generellt program, som regeringen kommer att vidta för att lösa det besvärliga läget till följd av brottsligheten gällande företaget i Sverige. Han har vidare frågat mig hur regeringens brottsförebyggande program med gemensamma målsättningar inom alla politikområden ska genomföras och när det förväntas nå full effekt.

Regeringen ser mycket allvarligt på brottslighet som drabbar företagare och har vidtagit en rad åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, och det är därför bekymmersamt att företagare känner oro över risken att bli utsatta för brott. Dessbättre ser vi vissa minskningar av brott mot företag. Såväl antalet anmälda butiksrån som inbrottsstöld i butik har minskat kraftigt under de senaste tio åren.

För att ytterligare intensifiera kampen mot kriminaliteten i Sverige presenterade regeringen i höstas 34 nya åtgärder mot gängvåldet. Det är det största paketet mot gängkriminaliteten någonsin i Sverige och omfattar åtgärder på såväl kort som lång sikt. Programmet inkluderar såväl nya verktyg för myndigheterna som hårdare straff och ett bättre brottsförebyggande arbete. Vi arbetar nu intensivt med att genomföra dessa åtgärder.

Polismyndigheten har en central roll i såväl det brottsförebyggande som det brottsutredande arbetet. Därför är det glädjande att vi börjar se resultat av den historiska satsningen på att öka antalet polisanställda med 10 000 fram till 2024. Sedan 2016 har antalet polisanställda ökat med nästan 3 500.

Ordningsvakter kan inte och ska inte ersätta polisen, men deras arbete är ett viktigt bidrag till det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Regelverket för ordningsvakter är dock föråldrat. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska göra en bred översyn av regelverket. Utredningen ska redovisas senast den 21 maj 2021.

Kamerabevakning är ett annat verktyg som kan användas både för att bekämpa brott och för att öka tryggheten mer allmänt. En ny kamerabevakningslag trädde i kraft den 1 augusti 2018. Den medför att de flesta företag nu kan bedriva kamerabevakning utan tillstånd från Datainspektionen. Sedan den 1 januari 2020 får även Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kustbevakningen och Tullverket bedriva kamerabevakning utan sådant tillstånd.

Vidare har regeringen sedan 2014 tagit initiativ till ett femtiotal straffskärpningar. Bland annat har straffskalorna för flera allvarliga våldsbrott skärpts.

För att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället behövs insatser för att bekämpa såväl brotten som brotterns orsaker. Insatser behöver göras även av aktörer utanför rättsväsendet.

Regeringens brottsförebyggande satsning pågår, och arbetet bedrivs i enlighet med de mål som regeringen har slagit fast i det nationella brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott. Det är 14 myndigheter som har fått i uppdrag att redovisa insatser som har genomförts eller påbörjats sedan 2017 och som på kort eller lång sikt kan ha betydelse för programmets strategiska målsättningar. Det brottsförebyggande programmet följs upp kontinuerligt, och regeringen avser att under året åiterrapportera till riksdagen om arbetet.

Kommunerna är därvidlag också en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet, och det är angeläget att lagstiftningen är tydlig på detta område. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska föreslå hur ett lagreglerat kommunalt ansvar att arbeta brottsförebyggande kan utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Näringslivet bidrar också ofta själva i det brottsförebyggande arbetet på olika sätt genom att samverka med till exempel polisen och kommunen, inte minst på lokal nivå.

Regeringen följer utvecklingen och är beredd att vid behov vidta ytterligare åtgärder.

Anf. 32 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, Morgan Johansson, för svaret!

Jag kan börja med att säga att jag har hand om konsumentfrågor och associationsfrågor i partiet, så jag kommer inte att gå in på antalet poliser som Morgan Johansson hoppas ska finnas eller hur orimligt detta är med tanke på antalet tomma platser vid utbildningar. Den typen av frågor överlåter jag åt våra representanter i justitieutskottet.

Jag hade dock hoppats på att Morgan Johansson skulle vara lite mer specifik med vad man gör och när det ska få full effekt. Det talas om 34 nya

åtgärder och ett femtiotal straffskärpningar, men när ser vi effekten i samhället? Det känns inte som att vi ser den effekten i dag.

Det är besvärande att företag tvingas vidta åtgärder som försämrar för oss konsumenter på flera sätt. Ett högst påtagligt exempel på att vi konsumenter märker av den press som företagen lever under är att flera har slutat med kontanter för att slippa bli rånade. Till en början var det främst dygnetruntöppna bensinmackor som slutade att ta emot kontanter under nattetid för att minska rånrisken, men nu tar inte heller varuhus som Åhléns eller möbeljätten Ikea i Valbo emot kontanter. I princip inget av snabbmatsställena på centralstationen här i Stockholm tar emot kontanter.

När ministern nu berättar att antalet rån mot butiker minskat kraftigt ska man alltså komma ihåg att antalet butiker som går att råna på pengar också har minskat kraftigt. De butiker som fortfarande har kontanter har dessutom allt större andel av sin försäljning på annat sätt. Utöver att butikerna tar bort kontanter och skyddar sig med kameror finns det också många som har tröttnat och helt lagt ned sin verksamhet.

Stora kedjor, som Ica och Coop, flyttar butiker från utanförskapsområden och undviker att öppna nya butiker i utsatta områden. Butiker som stängt eller aldrig öppnat utsätts naturligtvis heller aldrig för rån.

För att utifrån statistiken kring rån påstå att Sverige blivit tryggare krävs nog att man varit instängd innanför skalskyddet i riksdagen lite för länge.

Skummar man igenom nyhetsflödet från de senaste åren kan man snabbt konstatera att det finns butiker i mer eller mindre alla kommuner i Skåne som har drabbats av rån, och flera av dem många gånger. I Svedala stängde i somras en butik efter fyra rån på rad under en månads tid. Är detta extremt? Ja. Är det ovanligt? Tyvärr inte. Efter stängningen har antalet rån mot den butiken givetvis blivit betydligt mindre.

Dessutom ska man inte glömma att personrånen ökat. Det är inte helt ovanligt att kriminella väntar på personal som ska stänga och gå hem för kvällen. I min egen hemkommun, lilla Örkelljunga, var problemen med oroligheter på kvällarna så stora att Coop tvingades anlita vaktbolag som skulle hjälpa till vid stängningen och se till att personalen kunde ta sig från arbetsplatsen säkert. Då pratar vi om en liten ort med 6 000 invånare.

Jag kan meddela Morgan Johansson att det definitivt inte upplevs som en kraftigt ökad trygghet under senare år, som Morgan Johansson vill göra gällande, men så går det ju också att säga nästan vad man vill med statistik.

Anf. 33 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Nej, det gör det faktiskt inte – man kan inte säga vad man vill med statistik. Statistiken avspeglar oftast en utveckling som i sak är riktig.

Mikael Eskilandersson får nog faktiskt vara beredd att föra en polisdebatt om han går upp och pratar om otrygghet och kriminalitet i Sverige. Om han gör det får han nog vara beredd att också diskutera polisfrågan. För mig är det nämligen jätteviktigt att se till att vi fortsätter att bygga ut polisverksamheten på det sätt som vi nu är i färd med att göra.

Vi har sagt att vi ska ha 10 000 fler anställda i polisväsendet fram till 2024. Vi har redan levererat ungefär en tredjedel av det målet – tre och ett halvt tusen fler anställda sedan 2016.

Vi kommer att fortsätta att expandera polisen. Vi har nu startat två nya polisutbildningar – en i Malmö och en i Borås. Vi utbildar tre gånger så många poliser som när vi tillträdde, och vi kommer under de kommande åren att se hur dessa nya poliser kommer ut. Över hela landet kommer det att märkas – och det märks redan – en ökad polisiär närvaro på många platser. Det är viktigt för oss att säga att denna utbyggnad ska finnas och märkas överallt i landet, även i nordvästra Skåne, där jag för övrigt själv – som ni vet – har rötterna. För mig är det viktigt att se till att denna närvaro finns överallt och att vi fortsätter utbyggnaden.

När det gäller näringslivet tycker jag nog ändå att om Mikael Eskilander-
dersson påstår att detta bara ökar ska man gå till den statistik och de fakta som finns.

Om det så är så att inbrotten i butiker har halverats på tio år – för det är faktiskt det vi talar om – måste man också kunna säga det i en debatt. Man kan naturligtvis se att det fortfarande sker brott i butiker – det är klart att det är så – men man måste ändå kunna se helheten.

Om det är så att butiksrånen har minskat med 40 procent under dessa tio år måste man också kunna se det.

Om det är så att butiksrånen med skjutvapen har minskat med tre fjärdedelar de senaste tio åren måste man kunna se det, och om det är så att bostadsinbrotten har minskat med 35 procent på de senaste åren – för så är det faktiskt också – måste man kunna se det.

Men detta vill inte Sverigedemokraterna se. Ni vill skapa en bild av att allting alltid går sämre och sämre och att det bara finns en utveckling som är negativ.

Så är det faktiskt inte. De åtgärder vi har vidtagit på senare år har faktiskt fått effekt. När det till exempel gäller bostadsinbrotten genomför polisen en kraftfull satsning inte bara mot gängkriminaliteten utan också mot de internationella stöldligorna, som står för ungefär hälften av alla bostadsinbrott. Jag tror att detta kan knytas samman. Jag tror att en effekt av detta bland annat är att vi kan se att bostadsinbrotten minskar kraftigt.

Sedan är det ju så att alla har ett ansvar för att försöka se till att öka tryggheten och minska brottsligheten. I det brottsförebyggande program som vi går fram med säger vi att detta är ett ansvar inte bara för polisen eller för kommunen utan faktiskt också för ideella krafter och för näringslivet. Jag ser hur näringslivet spelar en väldigt aktiv roll på väldigt många platser i Sverige för att just utveckla och utöka tryggheten och minska brottsligheten. Det arbetet kommer vi att fortsätta med.

Anf. 34 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag börjar med antalet poliser. Visst är det bra att man ökar antalet poliser, men jag vill påstå att oppositionen och mitt eget parti i högsta grad har varit drivande för att få fler poliser. Jag tror att vi har tjtat om fler poliser sedan vi kom in i riksdagen 2010, och redan innan dess tjtade vi om att det behövdes fler poliser. Det är bara ett sent upp-
vaknande från regeringen att komma på att det kanske skulle behöva utbildas lite fler poliser.

Att rånen mot butiker minskar är ju, som jag sa, till stor del på grund av vad butikerna själva gör. De tar bort kontanter och ser till att skydda sig, så att det inte finns någon anledning att råna dem. Detta avspeglar sig minst lika mycket i statistiken som att det skulle vara så att det har blivit

väldigt mycket tryggare för butikerna. Samtidigt ska man komma ihåg att personränen inte har gått samma fina utveckling till mötes, utan där har vi ett helt annat problem.

Sedan är det intressant att man alltid plockar ut och jämför med ett år för typ tio år sedan, då det var en väldigt hög siffra, i stället för att jämföra med hur det var på 40-, 50- eller 60-talet. I ett lite längre perspektiv är det ju sällan en särskilt gynnsam utveckling.

Jag vet att Morgan Johansson har ett favoritcitat, att för 30 år sedan var antalet som dog av dödligt våld betydligt högre än i dag. Men det beror ju på att vi i dag springer runt med mobiltelefoner och kan larma väldigt snabbt om det händer någonting. Dessutom har sjukvården blivit mycket bättre på att hantera skador. Bakåt i tiden, på 80-talet, var det inte alla som hade mobiltelefon. Därmed var det större risk att hinna förblöda om man utsattes för någon form av våld.

Det finns annat som regeringen skulle kunna göra. Att en butik inte redan i dag kan stänga ute personer som upprepat stjäl i butiken är för mig jättemärkligt. I stället tvingas personalen stå och titta på medan kriminella plockar på sig de varor som de aldrig tänkt betala för. För att personalen inte ska drabbas av våld från de kriminella får de oftast rådet att inte konfrontera den som stjäl eller snattar, särskilt när det är kända kriminella. Samhället viker sig för kriminaliteten. Tyvärr är det många affärer som inte ens orkar anmäla längre, för de upplever att det ändå inte händer någonting.

Straffskärpningar är bra, och vad jag vet har mitt parti alltid stått bakom alla straffskärpningar som vi har infört i den här kammaren. Oftast har vi dessutom velat gå betydligt längre och ha ännu hårdare straff. Men det i sig räcker knappast när brotten inte ens utreds och ofta läggs på hög, trots att det borde finnas tydliga bevis.

En sak som man definitivt också borde ta tag i är att de som väl blir dömda utvisas. Bara 60 procent av de icke folkbokförda i Sverige dömda 2010–2014 för mord eller dråp utvisades, 40 procent utvisades inte. När man kan begå så extremt grova brott som mord och dråp och ändå inte bli utvisad undrar jag vad man ska behöva göra för att bli utvisad. Bara 30 procent av dem som begick grov misshandel utvisades, till exempel. Det är extremt låga siffror. Nu är de från 2010–2014, så de är sedan några år tillbaka, men det ser inte mycket bättre ut i dag.

Anf. 35 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det var många trådar i det här inlägget, men jag kan fånga upp några av dem.

Den första är straffskärpningarna. Jag tror inte att det finns någon regering som har skärpt fler straff, ett femtiotal, än vad vi har gjort de senaste åren. Domstolarna dömde ut sammanlagt 9 600 fängelseår 2018. Det var en ökning med 20 procent sedan 2015. Det är en följd av att vi har skärpt straffen. Men det är också en följd av ökad polisiär effektivitet, det vill säga att den nya polisorganisationen är effektivare. Vi har ju slagit samma alla myndigheterna till en gemensam polismyndighet. Den har också mycket mer resurser till sitt förfogande, mer pengar än någonsin och fler anställda än någonsin, och det är en mycket kraftig ökning av antalet som nu går på polisutbildning och är på väg ut på gatorna.

Man kan inte stå här och tala för höjda straff och mer av den typen av polisiära insatser och i nästa andetag stoppa de kriminalvårdsanstalter som vi ska bygga. Det är nämligen precis det som Sverigedemokraterna har gjort. Här i kammaren står man och kräver höjda straff. När vi ska bygga anstalt i Svedala, för att vi måste se till att ta hand om dem som dömts till de här straffen, då agerar Sverigedemokraterna lokalt för att stoppa anstaltsbyggnaden som vi faktiskt behöver. Så agerar ett populistiskt parti, det vill säga ett parti som kan stå här och kräva det ena efter det andra och sedan på lokal nivå stoppa de investeringar som i så fall behöver göras. Något slags konsekvens måste det finnas också från Sverigedemokraternas sida.

Sedan har butiksrånen trendmässigt minskat, och inbrotten i butiker har minskat. Det beror säkert på en kombination av åtgärder som näringslivet har vidtagit men också i samarbete med kommun och polis. Det är väl en bra utveckling som jag tycker jag att Mikael EskilanderSSon ska vara glad för.

Jag tycker också att han ska vara glad för att det dödliga våldet trots allt har gått ned trendmässigt de senaste 30 åren. Den bilden bekräftas för övrigt av antalet misshandelsfall men också av hur många fall som kommer in till hälso- och sjukvården till följd av någon form av våld.

Mikael EskilanderSSon griper efter ett halmstrå i debatten och säger att det säkert bara beror på att sjukvården har utvecklats och att man nu har mobiltelefoner. Nej, så enkelt är det faktiskt inte. Jag tror i stället att den utveckling som vi har sett på senare år handlar om att det är en ökning av våldet i framför allt de gängkriminella miljöerna med mer av skjutvapen, våld och sprängningar. Då får vi ta tag i det. Men risken för folk i allmänhet att bli dödade har som sagt inte ökat, även om det naturligtvis också kan ske. Vi har sett exempel på det. Men jag tycker att Mikael EskilanderSSon trots allt ska vara glad för utvecklingen totalt sett.

Vi kommer att fortsätta bygga ut polisverksamheten och höja straffen när det behövs. Mikael EskilanderSSon nämnde personrånen. En av åtgärderna i 34-punktsprogrammet är att höja straffen för de brott som de gängkriminella typiskt sett begår, så att vi kan använda mer av frihetsberövande insatser just mot de individerna. På samma sätt gjorde vi för några år sedan. Då höjde vi straffen för de grova vapenbrotten, vilket har fått en påtaglig effekt och varit en väldig framgång. Folk som tidigare sprang runt med vapen på stan sitter nu inlåsta, och det ska vi se till att också de som ägnar sig åt personrån ska göra.

Anf. 36 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tror att jag aldrig riktigt kommer att förstå hur den socialdemokratiska regeringen tänker när de tycker att vi ska bygga nytt, där vi ska tvångsplacera personer, och då bygga på den bästa jordbruksmarken i södra Sverige och inte i norra Sverige där det finns mark som är betydligt mindre värd som jordbruksmark. Sedan kan man alltid ha åsikter om vad våra kommunala företrädare gör, och jag tror inte att Morgan Johansson vill stå här och försvara vad hans kommunala företrädare gör i Örkelljunga, för då skulle vi nog kunna stå och diskutera det jättelänge.

År 2002 sa Morgan Johansson att knarket skulle vara borta 2012, år 2017 sa Morgan Johansson att vi är på väg att knäcka gången, i januari 2019 sa Morgan Johansson att brottsligheten i Malmö var på väg att för-

svinna och nu säger Morgan Johansson att brottsligheten riktad mot företag snart ska vara borta. Jag noterar att Morgan Johansson inte svarar på när regeringens politik på området ska få full effekt. Än så länge är det en högst begränsad effekt vi fått se.

Vad jag förstår har regeringen arbetat för minskad brottslighet riktad mot företag så länge den har funnits. Morgan Johansson började ge sig på knarket redan 2002. Sedan dess har han avancerat till justitieminister, så nu tycker jag nog att det är dags för Morgan Johansson att börja leverera lite resultat på riktigt.

Anf. 37 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Från populister finns det alltid argument: Vi måste bygga fler anstalter men inte just här, för här ska vi odla morötter i stället. Det är jordbruksmark här.

Jag känner Skåne väl och är ju uppväxt i Skåne, och det finns knappt någonstans i Skåne där man kan bygga utan att bygga på fantastiskt bra jordbruksmark. Det är ju så. Men då måste man helt enkelt väga intressen mot varandra.

Det bor väldigt många människor i Skåne och i södra Sverige i övrigt. Om kriminalvården ska fungera måste man ha anstalter på de platser där människor faktiskt bor. Jag bara pekade på att här står SD i kammaren och säger att vi ska ha högre straff, fler poliser och det ena efter det andra, men lokalt orkar man inte följa upp det och stå upp för det som samhället faktiskt behöver. Så agerar i grunden ett populistiskt parti.

Nu blir det ingen anstalt i Svedala, men jag vet att det finns andra kommuner i Skåne som i stället vill ha anstalten. Vi får se var vi i slutändan landar i den delen.

Mikael Eskilanderesson anklagar mig för att inte leverera. Den här regeringen har levererat mer på det kriminalpolitiska området än någon annan regering, skulle jag vilja påstå. Det utbildas nu många fler poliser än tidigare, det har startats nya polisutbildningar och vi har infört ett femtiotal straffskärpningar. Vi har dessutom sett till att vi nu har ett program för att fortsätta arbeta mot den gängrelaterade kriminaliteten.

Det här området, att knäcka den typen av kriminalitet, är ett av våra allra viktigaste och mest prioriterade områden.

Men man måste också kunna glädjas åt positiva resultat, till exempel när det gäller villainbrotten, butiksrånen eller annat. Man måste också se när saker och ting fungerar på ett bra sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellationerna 2019/20:266 och 278 om höjda kursavgifter för ordningsvakter

Anf. 38 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Lars Beckman och Saila Quicklund har frågat mig vilken dialog jag har haft med Polismyndigheten inför den kraftiga avgiftshöjningen. Vidare har de frågat mig om jag har gjort en analys av avgiftshöj-

ningens konsekvenser avseende möjligheten att utbilda fler ordningsvakter och om det i så fall har föranlett något agerande från min sida. Slutligen undrar Lars Beckman och Saila Quicklund vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att regeringens myndighet inte höjer avgifterna så kraftigt.

Låt mig börja med att säga att ordningsvakterna har en viktig uppgift att fylla för att bidra till att upprätthålla ordning och trygghet på allmän plats. Efterfrågan på ordningsvaktstjänster har med tiden ökat, och samtidigt har vi ett regelverk som är föråldrat. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska göra en bred översyn av regelverket. Det finns många frågor som behöver belysas, men en av utredningens huvudfrågor är att se över hur reglerna för ordningsvakternas utbildning ska utformas. Uppdraget ska redovisas i maj 2021.

Tills vidare har vi dock ett befintligt regelverk att förhålla oss till. Det är Polismyndigheten som förordnar ordningsvakter. Enligt ordningsvaktförordningen får utbildning av ordningsvakter bedrivas av Polismyndigheten eller, om det finns särskilda skäl, av någon som har fått tillstånd av Polismyndigheten. För den utbildning som genomförs av Polismyndigheten får myndigheten ta ut en avgift. Det är Polismyndigheten som bestämmer nivån på avgiften, och myndigheten disponerar avgiftsintäkterna. Om något annat inte har föreskrivits ska avgiftsintäkterna enligt avgiftsförordningen täcka samtliga kostnader som Polismyndigheten har för att genomföra utbildningen.

Jag har förstått att den avgift som har tagits ut under ett antal år har varit för låg och att myndigheten därför har tvingats höja avgifterna väsentligt för både grundutbildning och vidareutbildning. Det är olyckligt att avgifterna höjs så mycket i ett slag. Det hade varit att föredra om Polismyndigheten hade omprövat avgifterna kontinuerligt och vid behov höjt dem stegvis.

Inom ramen för den löpande dialogen med Polismyndigheten har myndigheten informerat om avgiftshöjningen, och det har efterfrågats vilken konsekvensbedömning myndigheten har gjort. Jag vill dock betona att det är Polismyndigheten som fastställer avgiftsnivån och ansvarar för att dess beslut är väl underbyggda.

Anf. 39 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tror att det är många i Sverige som känner att otryggheten har ökat. Jag tror att det är många i Sverige som känner att vi har låg polisiär närvaro. Jag tror att det är många i Sverige som blir oroliga när en äldre dam i Överkalix rånas i sitt hem. Jag tror att det är många i Sverige som känner att det behövs ökad trygghet i landet.

Regeringen har ansvaret för att se till att tryggheten i landet ökar. En viktig sak som vi är överens om politiskt är att det behövs fler poliser. Vi är överens om att polisen behöver bättre villkor, även om man kan önska att regeringen skulle göra mer. Men när ansvarigt statsråd tillåter Polismyndigheten att chockhöja avgifter kommer konsekvensen att bli färre ordningsvakter i Sverige.

Sedan den här interpellationen publicerades har jag fått ett antal telefonsamtal, mejl och meddelanden på Messenger. Det senaste fick jag alldeles nyss. Det står: Jag kommer inte att förnya mitt ordningsvaktförordnande, eftersom jag inte har råd att fortsätta. Av de 10 000 ordningsvakter

som finns i Sverige är det ungefär 7 000 som, liksom många andra, har ett heltidsjobb, men man gör, kanske några gånger i månaden, en samhällsinsats på fredags- eller lördagskvällar eller på idrottsevenemang.

Den kraftiga avgiftshöjningen innebär att en grundutbildning kommer att kosta närmare 23 000 kronor. En tilläggsutbildning kommer att kosta 8 000 vart tredje år, och en arenautbildning kommer att kosta 11 250. Många kommer helt enkelt inte att ha råd att vara ordningsvakt. Inkomsten är nämligen så liten i förhållande till utgifterna. Jag tror inte att statsrådet anser att man ska betala för att vara ordningsvakt. Men det blir konsekvensen av de här avgifterna.

Jag har läst om och har haft kontakt med dem som är ordningsvakter i till exempel Ljusdal, i mitt län. Man hade räknat ut vad det kommer att kosta. Det var bara att räkna baklänges: Så här stora var inkomsterna under tre år, och så här stor blir kostnaden. Man kan inte betala för att vara ordningsvakt.

Jag anser att när statsrådet får kännedom om det här från Polismyndigheten måste regeringen agera. Vi kan inte ha en situation i Sverige med ökad otrygghet i samhället och ett behov av fler, inte färre, ordningsvakter och med en polismyndighet som tyvärr agerar på ett direkt kontraproduktivt sätt.

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd har tillskrivit regeringen. De hänvisar till förarbetena i propositionen där det står att den som deltar i utbildningen själv ska bekosta resor och att man inte får ersättning för förlorat arbete i tjänst eller för kost och logi. Däremot är själva utbildningen avgiftsfri. Så stod det i förarbetena till den lagstiftning som gäller i dag.

Om man tar ordning, trygghet och säkerhet på allvar kan man inte tillåta något som kommer att leda till att antalet ordningsvakter i Sverige kommer att minska stort. Det kommer att skapa otrygghet på landsbygden. Det kommer att skapa otrygghet i mitt hemlän Gävleborg. Det är polisbrist i Gävleborg; det vet vi alla. Ordningsvakterna där gör en fantastisk samhällsinsats. Vi kan inte straffa ut dem ekonomiskt, fru talman. Det krävs att regeringen agerar.

Anf. 40 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Tack, statsrådet Damberg!

Jag ställde två frågor. Den ena gällde ministerns analys av avgiftshöjningen och konsekvenserna för möjligheten att utbilda just ordningsvakter. Jag frågade också vilka åtgärder statsrådet avser att vidta för att säkerställa att regeringens egen myndighet inte ska höja avgiften så kraftfullt.

Jag har inte fått något svar, varken på den skriftliga fråga som jag tidigare har ställt till ministern eller i den här debatten. Det förvånar, särskilt när vi vet att det finns en pågående debatt och att konsekvenserna är tydliga. Men ministern väljer att inte svara på det.

Minister Damberg svarar dock att det är Polismyndigheten som har fastställt nivån. Så kan det absolut vara. Men det är ministerns egen myndighet, och ministern är eller borde i alla fall vara informerad.

Bakgrunden till debatten är alltså att Polismyndigheten nyligen beslutat sig för att från den 1 mars i år höja avgiften för utbildningen. Det finns nu en stor oro i landet. Det kan jag förstå. Jag tittar också på mitt eget hemlän, Jämtland, där avstånden är stora. Även om polissituationen är

bättre där finns det mer att önska. Ordningsvakterna fyller verkligen en viktig funktion.

Det finns en Facebookgrupp med 3 600 medlemmar varav många är ordningsvakter. Där kan man hitta riktigt bra information, och där har de möjlighet att uttrycka vad de känner angående höjningen. En av rösterna säger att hälften kommer att sluta. Det är verkligen allvarligt, också för tryggheten i samhället.

Avgiften för grundutbildningen höjs alltså från 7 780 till 22 000, nästan 23 000, kronor. Avgiften för den fortbildning som man måste gå efter tre år höjs från 1 700 till 8 000. Och avgiften för arenautbildningen höjs från 2 500 till hela 11 250.

I den sammantagna kostnaden för utbildning till ordningsvakt måste man också räkna på förlorad arbetsinkomst. De flesta arbetar nämligen inte med det här på heltid. Den kostnaden kan beräknas till 13 600 kronor.

Sedan ska de också bo någonstans under utbildningen. 50 procent av kursdeltagarna kommer långväga till utbildningarna. Då får man räkna med 9 000 för det. De ska även köpa uniform, skyddsväst och skyddshandskar. Då landar vi på 23 000 kronor för det.

För en grundutbildning kostar det alltså totalt 55 000 kronor. Man ska då veta att en frilansande ordningsvakt gör ungefär tolv arbetspass per år. Det blir en payoff-period på tre och ett halvt år.

Efter tre år ska man gå en vidareutbildning. Den kostar 8 000 kronor. Läger man till de totala omkostnaderna för den blir det 12 000 kronor.

Totalt sett blir det 67 531 kronor för en person som vill gå denna utbildning och som efter tre år även går på den vidareutbildning som är obligatorisk.

Fru talman! Jag måste fråga statsrådet Damberg om detta är rimligt. Jag fick inte svar på det i vare sig det skriftliga svaret eller nu i debatten, men jag måste få ställa frågan.

Jag vill också ha svar på de frågor som jag har ställt. Jag ställer dem igen. Vilken är ministerns analys av avgiftshöjningen? Vilka konsekvenser får den? Vad är ministerns egen syn på detta? Framför allt undrar jag vilka konkreta åtgärder ministern avser att vidta för att förbättra situationen om han nu tycker att konsekvenserna blir stora.

Anf. 41 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Polismyndigheten har meddelat att från den 1 mars kommer priserna för bland annat grundutbildning och fortbildning för ordningsvakter att höjas. Jag tycker nog inte att det räcker att säga att det blir en chockhöjning:

- 194 procents ökning på grundutbildning för ordningsvakter
- 360 procents ökning på fortbildning för ordningsvakter, något de måste gå på kontinuerligt
- 350 procents ökning för arenautbildningen.

Vi talar här om väldigt höga avgifter.

Jag har från flera ordningsvakter i mitt Värmland fått höra att de funderar på att sluta eftersom de inte kommer att ha råd med detta. Det handlar

ju inte om ett direkt högt betalt yrke, trots de risker de tar och den oekvåma arbetstid de har.

Jag vet inte om statsrådet har förstått – det tror jag nog dock att han har – vilket kritiskt läge Sverige befinner sig i med ökande gängkriminalitet. Man ser också att ungdomar använder mer narkotika. Narkotikan flödar på krogarna.

Otryggheten bereder ut sig i hela Sverige. Hemma i Karlstad i Värmland får jag hela tiden ta emot berättelser från personer som har blivit utsatta för brott. Ungdomar ser hur människor öppet tar droger på krogen. Unga tjejer känner sig otrygga när de går hem. Ordningsvakterna finns till för att öka tryggheten. De kan stävja brott som är på väg att begås. De kan se om tjejer på krogen är på väg att utsättas för brott.

I detta saknas rim och reson. Vi vet hur illa ställt det är med polisens resurser. Vi vet hur otryggheten breder ut sig i hela Sverige. Vi vet hur rädda unga tjejer och kvinnor är för att gå hem på kvällarna. Vi vet hur öppet det har blivit att ta droger på krogen. Här är ordningsvakterna en bromskloss. De kan vara helt avgörande för att brott förhindras.

Hur kan statsrådet motivera denna höjning, som med största sannolikhet kommer att innebära att antalet ordningsvakter i samhället minskar? De kommer inte att ha råd. Detta sker i en tid då de behövs som mest. De är polisens förlängda arm. Alla förstår och vet vilket viktigt arbete ordningsvakterna gör, och det behövs snarare fler än färre för att öka tryggheten i samhället.

Jag tycker att man bör överväga att se över detta en gång till. Det gäller i synnerhet för att öka tryggheten i det kritiska läge som vi just nu befinner oss i.

När jag är hemma brukar jag stanna och prata med de ordningsvakter som går på gatorna i Karlstad för att höra hur läget är. Jag ser vilket arbete de utför. Jag ser också ibland hur trööstlöst arbetet är då de inte räcker till. Polisen är inte tillräckligt snabbt på plats när den behövs. Detta talar sitt tydliga språk. Ordningsvakter behövs mer än någonsin. Vi behöver värdera dem mycket högre än så som det kommer till uttryck i det som nu föreslås.

Vi behöver ordningsvakter i centrum, i stadsparker och på krogarna. Vi behöver dem för att rätta till det som håller på att hända. Vi behöver dem för att människor ska känna sig trygga på kvällarna när de går hem. Vi behöver dem som polisens förlängda arm.

Min fråga till dig, statsrådet, är: Hur ska du jobba för att öka tryggheten och för att öka motivationen för ordningsvakter att fortsätta göra sitt jobb?

Anf. 42 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Detta är en viktig debatt, för vi har trygghetsproblem i Sverige med oro på inte minst centrala platser i våra städer där många människor befinner sig. Där utför i dag ordningsvakter ett väldigt viktigt trygghets- och ordningsskapande arbete.

Jag träffar många ordningsvakter. De vittnar om att de fått ett allt djupare och närmare samarbete med både polisen och kommunen och kan därmed göra sitt uppdrag på ett bättre sätt.

Detta är en sektor som egentligen inte fått uppmärksamhet och framför allt inte ett genomarbetat regelverk på ganska lång tid. Det är därför vi nu gör ett rejält omtag av hur regelverket för ordningsvakter ska fungera. Det

har gjorts ett antal utredningar över tid, då man har tittat på mindre delar. Men det har aldrig lett till några större förändringar av regelverket för ordningsvakter, vilket jag tycker är fel. Kommunerna är därför irriterade, poliserna känner inte att det riktigt funkar och ordningsvakterna själva känner inte den uppskattning eller har de befogenheter som de skulle vilja ha. De tycker heller inte att de får rätt utbildning.

Att göra ett sådant omtag tror jag är det allra viktigaste för att denna samhällssektor ska ha en trygg utveckling framöver. Det måste bli ett yrke som verkligen fyller den funktion den ska ha som ett komplement till polisen.

Jag kommer att återkomma till de mer detaljerade frågorna, men det absolut viktigaste vi gör för tryggheten är att bygga ut polisen. Det är det allra största uppdrag som vi jobbar med nu. Målsättningen är, som alla vet, att det ska finnas 10 000 fler polisanställda till 2024.

Vid årsskiftet kom statistik för föregående år. Det är den bästa statistik som vi i Sverige hittills haft. Vi har aldrig haft så många polisanställda eller så många poliser. Framför allt ökar det i alla regioner i Sverige, vilket är bra. I början ökade antalet civilanställda mest. Nu börjar antalet poliser att öka runt om i Sverige. Detta är jätteviktigt även för ordningsvakterna. Om det finns för få poliser hamnar ordningsvakterna i ett väldigt svårt läge.

Låt mig komma till frågan om avgiftshöjningen. Jag håller med interpellanterna om att avgiftshöjningen blir väldigt hög på ett bräde. Jag ska vara ärlig och säga att jag inte gillar detta. Det är dock inte jag som fattar beslutet, utan det gör Polismyndigheten.

Enligt gällande regler har polisen i uppdrag att bedriva denna utbildning och ska enligt regelverket ta ut full kostnadstäckning. Dessa regler har gällt i Sverige under lång tid. Därför måste polisen, tillsammans med andra myndigheter, värdera hur stora kostnader den har för detta och justera dem. Om polisen hade gjort detta kontinuerligt över tid hade det inte blivit samma stora kostnadsökning nu, utan det hade justerats efter hand. Nu blir det en stor kostnadsökning i ett slag.

Vad blir konsekvenserna av detta? Det är Polismyndigheten som har ansvar för att göra en sådan konsekvensbeskrivning. Jag är helt övertygad om att efterfrågan på ordningsvakter kommer att fortsätta att öka. När efterfrågan fortsätter att öka påverkas även marknadsläget.

Jag talade med Gävles kommunalråd för bara några dagar sedan och ställde lite frågor om de bränder som har skett i ett av bostadsområdena, om det hade lugnat ned sig och hur man hade jobbat. Jag frågade också lite om hur man hade samarbetat, och bland annat undrade jag hur de jobbade med ordningsvakter. Ett av beskederna var att Gävle kommun har lämnat in en ansökan om LOV-områden för att kunna använda ordningsvakter framöver.

Detta är bara ett exempel på hur fler aktörer kommer att fortsätta att använda ordningsvakter och kanske även öka användningen av dem framöver. Det kommer nog att påverka efterfrågan, och när något påverkar efterfrågan kan det också påverka marknaden och prissättningen. Jag är helt övertygad om att det även kommer att ske på detta område.

Anf. 43 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vill först bekräfta det som statsrådet säger om ordningsvakter, väktare och trygghetsskapande kameror i Gävle. Efter fem års våldsam kritik från oss moderater har Socialdemokraterna äntligen, efter otaliga bilbränder, fattat beslut om att ansöka om tillstånd för att sätta in trygghetsskapande kameror. Det stämmer alltså. Tyvärr kommer det fem år för sent.

Fru talman! Den här interpellationen gäller alltså kostnader för ordningsvaktsutbildningar och den akuta situation som kommer att uppstå. Det är en samhällsinsats att vara ordningsvakt.

När jag var ung och bodde i Boden för 30 år sedan gick jag en ordningsvaktskurs. Jag blev ordningsvakt. Jag jobbade heltid i veckorna och en fredagskväll då och då. Jag bodde fortfarande i Boden, men ibland fick jag åka till Jokkmokk en lördagskväll eller till dansen i Vuollerim. På den tiden vägde jag 40–50 kilo mindre, så jag var liten och klen. Jag fick prata med dem som var lite överförfriskade: Gå ut och ta en promenad! Sedan var det någon stor och stark kollega som inte släppte in dem igen.

Men skulle jag ha betalat? Min kollega Saila Quicklund tog upp detta. Hade jag haft råd att betala 60 000, 70 000, 80 000 för att gå utbildningen och köpa den utrustning som krävdes? Nej, det hade jag inte haft. Det hade varit fullständigt otänkbart för mig att betala för att vara ordningsvakt. Men det är det som blir konsekvensen av statsrådets svar.

Jag förutsätter att även statsrådet före den här interpellationsdebatten har läst Byas inlägga, där branschen konstaterar att det finns grundläggande ordningsvaktsutbildningar på tio dagar som kostar 12 000 kronor. Det finns något företag som har utbildning för 11 500 kronor. Polisen ska ta 25 000. Det måste betyda att polisen bedriver en otroligt ineffektiv utbildning, eftersom man är mer än dubbelt så dyr som de privata alternativ som finns. Det är väl sannolikt här lösningen finns: Statsrådet och regeringen måste säkerställa att det kommer en mångfald av privata aktörer som blir licensierade att ha ordningsvaktsutbildningar, om det är på det sättet att polisen inte kan bedriva utbildningen tillräckligt kostnadseffektivt.

Jag vill också påminna om vad det står i förarbetena till den lagstiftning som finns just nu – även om den är föråldrad och gammal och ska ses över – nämligen att själva utbildningen ska vara kostnadsfri.

Fru talman! Jag tycker, liksom svenska folket, att det är regeringens ansvar att se till att vi inte försämrar tryggheten i Sverige. Vi måste också säkerställa att man kan bedriva krogverksamhet i Ljusdal. Restaurangen kommer naturligtvis att ha krav på sig att ha ordningsvakter för att kunna bedriva danstillställningar, evenemang, visning av fotbollsmatcher eller någonting annat. Då duger det inte att statsrådet och regeringen inte agerar. Det är en akut fråga här och nu. Jag har fått fyra meddelanden på Messenger från personer som jag inte känner och som velat tala om att de naturligtvis inte kommer att förnya sina tillstånd och att det inte funkar för dem att betala för att vara ordningsvakt.

En ordningsvakt gör en riskfylld samhällsinsats. Här är vi helt överens. Ordningsvakterna är ett otroligt bra komplement till polisen. De gör en fantastisk samhällsinsats. Men vi kan inte begära att man betalar för att utföra jobbet. För en person som jobbar heltid på sitt arbete och sedan jobbar extra som ordningsvakt vid sidan av blir de här avgifterna helt orim-

liga. Det finns ingen som helst förståelse från ordningsvakter för de här avgiftshöjningarna.

Om statsrådet anser att det är ett problem att vi kommer att minska antalet ordningsvakter kraftigt måste regeringen agera på ett eller annat sätt för att lösa situationen och skapa trygghet i Sverige.

Anf. 44 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! Ministern valde i sitt förra inlägg att konstatera att ordningsvakterna är väldigt viktiga i storstäderna. Jag vill poängtera att de kanske är ännu viktigare på landsbygden, där vi har få poliser och stora avstånd.

Polismyndigheten beräknar att det finns 10 000 förordnade ordningsvakter i landet, varav 7 000 är frilansande ordningsvakter som arbetar direkt mot olika arbetsgivare. Mindre bevakningsföretag och bevakningsföretag som är verksamma på landsbygden är helt beroende av de frilansande ordningsvakterna. Det hör till att de inte kan erbjuda heltidsarbete. Arbetet är också säsongsbetonat, med högre tryck under sommar- och vintersäsonger. I mitt län, Jämtland, rekryterar vi ordningsvakter från precis hela landet, eftersom vi inte har en tillräcklig mängd där hemma. Den stora festivalen, Storsjöyran, är ett exempel på det. Där har vi ordningsvakter från allt från Skåne till Norrbotten. När Östersunds fotbollsklubb, ÖFK, har sina matcher behöver de 16 ordningsvakter. Det finns nu en ståndpunkt som säger att 50 procent av dagens 7 000 frilansande ordningsvakter kommer att sluta. Det kommer att få förödande konsekvenser. Detta är orimligt.

Polismyndigheten har också centraliserat sig, så de här utbildningarna finns i de stora städerna. Som jag sa tidigare innebär det högre kostnader för boende, resor och så vidare. Även detta är förödande. I vissa län erbjuder inte ens Polismyndigheten utbildningar. Som exempel kan jag säga att man i Region mitt bara kommer att ha en grundutbildning under 2020, i Söderhamn. Det innebär att Uppsala och Västmanlands län inte kommer att ha någon utbildning. I Region nord, som jag tillhör, kommer man att ha utbildning i Luleå och Umeå. Från Östersund är det 40 mil upp till Umeå och runt 60 mil till Luleå. Från Härjedalen är det betydligt längre än så. Det finns ingen utbildning i Västernorrland eller Jämtland–Härjedalen.

Man genomför inte utbildningar i juni till augusti, vilket är förödande, inte heller i december. Det är ju då människor har möjlighet att gå de här utbildningarna utan att behöva ta ledigt från arbete. Detta är också någonting man behöver se över.

Väktarskolan AB, som av Polismyndigheten fått tillstånd att utbilda ordningsvakter, har beräknat att de behöver 9 520 kronor plus mervärdesskatt för att täcka alla kostnader och även göra en vinst på att utbilda ordningsvakter. Då vet vi, som jag tidigare sa, att Polismyndigheten vill ha 22 875 kronor. Det är en otroligt stor skillnad där. Den känns inte relevant. Jag lyssnar gärna in statsrådets syn på den skillnaden: 9 520 kronor, som man gör en vinst på, kontra Polismyndighetens 22 875. Detta är en verksamhet och en yrkeskår som säkrar tryggheten i vårt land. Hur kan det komma sig att de här skillnaderna finns?

Anf. 45 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag håller med statsrådet om att statusen på yrket ordningsvakt ska höjas och att kvaliteten på utbildningen ska bli högre. Men det innebär inte att man måste höja avgifterna.

Statsrådet talar om att bygga ut polisen. Det kommer att ta tid. Vi har fortfarande ett hyfsat litet antal per invånare om man jämför med andra länder i Europa, särskilt med tanke på det som händer i Sverige med sprängningar och gängkriminalitet som breder ut sig. Därför är det ytterst viktigt att vi har ordningsvakterna till förfogande. De är polisens förlängda arm.

Statsrådet säger själv att han inte är nöjd med avgiften och att den är lite för hög. Då kanske politiken ska ta rodret och förändra detta? Uppenbarligen är det alldeles för höga avgifter. Man behöver inte vara Einstein för att räkna ut vad det får för negativa konsekvenser för samhället om vi får färre ordningsvakter på plats för att människor inte känner att de har råd att utbilda sig.

Jag tycker att detta är en jätte viktig fråga för att stärka tryggheten i samhället i det läge som vi just nu befinner oss i. Trygghet måste gå först i alla lägen. Ett sätt att öka tryggheten är att ha ordningsvakter på stan, på krogarna och i områden som känns otrygga och där polisen inte räcker till. Polisen kan samarbeta med dem. Jag hoppas att statsrådet tänker om här.

Anf. 46 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Om man lyssnar till diskussionen märker man att vi är överens om ganska mycket. Vi är överens om ordningsvakternas betydelse och vad gäller polisens utbyggnad i hela Sverige. Vi är också överens om att vi måste ändra regelverket så att det blir modernt och anpassat till vår tid; ordningsvakternas uppdrag, befogenheter och utbildning måste hänga ihop.

Det låter lite grann som att Moderaterna nu har en helt egen syn att det inte borde vara några avgifter alls för ordningsvakter. Det skulle inte kosta någonting att utbilda sig till ordningsvakt. Det var vad Lars Beckman sa – att det i förarbetena stod att det inte skulle kosta någonting att utbilda sig till ordningsvakt.

Det var Moderaterna som 1991–1994 fastställde det regelverk om full kostnadstäckning som vi har levt med sedan dess. Det är det krav Polismyndigheten har. För de kostnader de har för att bedriva den här formen av utbildning ska de ta ut den avgiften. Det var ni som införde den bestämmelsen för bland annat Polismyndigheten, och då är det vad som gäller.

Moderaterna vill göra en del satsningar på ordningsvakter. Men de har inte i sin budget avsatt några pengar för att minska kostnaderna för utbildning av ordningsvakter, i varje fall som jag kan se om jag läser ert budgetförslag. Det låter lite grann som att ni har haft en helt annan principiell syn på regelverket. Ni kanske har den syn som ni nu säger, men ni har inte haft det fram till i dag som jag har uppfattat det.

Det är helt sant att det finns en del olika utövare av utbildning och att de har olika prisnivåer. Effekten i någon form av marknadsekonomi lär rimligtvis vara att de som har lägre kostnader kommer att få fler som vill gå deras utbildningar.

Marknadseffekten av att det uppstår en brist någonstans i Sverige är att det också blir tryck på att ersätta de personerna så att man får fullt på

matcherna, i centrum eller var det är. Det är lite märkligt att Moderaterna helt bortser från att det finns någon form av marknad också på arbetsmarknaden.

Det innebär att det finns löner och villkor med vilka man kommer att agera för att se till att möta de behov som växer. De har växt under ett antal år, och de fortsätter att växa. Jag tog nu lokala exempel. Till och med Gävle kommun, som nu berörs, kommer att införa ordningsvakter på ett annat sätt än tidigare. Det betyder att efterfrågan växer. Det skapar en möjlighet för branschen att växa med den efterfrågan.

Polismyndigheten har nu stämt av detta. Frågan är: Vad är min bild av kostnaderna för att bedriva utbildningen? Jag har ingen direkt bild. Det är myndigheten som måste göra den bedömningen. Jag vet att Polismyndigheten har samrått med Ekonomistyrningsverket som de ska göra för att bedöma om det är full kostnadstäckning eller inte. Jag har inte överprövat den bedömningen, utan det är myndigheten som har det ansvaret, som har kontrollerat det med Ekonomistyrningsverket och som kommit fram till att det är full kostnadstäckning. Jag har inte några uppgifter i dag som säger att Polismyndigheten skulle ha räknat fel eller inte har koll på detta. Det är Polismyndigheten som fattar beslutet. Den måste utgå från det regelverk som har gällt i Sverige sedan Moderaterna införde det 1992.

Anf. 47 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag har full förståelse för att statsrådet är stressad, men låt oss hålla oss till lite relevanta fakta.

Det sägs rätt ofta från den delen av politiken att det skulle vara Moderaternas fel om någonting är fel i samhället. Det är väl världsrekord att säga att en 50 år gammal skrivning i en proposition skulle vara anledningen till att regeringen tillåter Polismyndigheten att chockhöja en avgift. Det är naturligtvis ett barockt påstående, fru talman.

Det är regeringen som styr Sverige. Det är statsrådet som är ansvarig för tryggheten i Sverige. Det är statsrådet som måste agera om man fattar beslut som kommer att göra att vi får färre ordningsvakter i Sverige. Det är inte Moderaternas ansvar förrän den dagen någon annan har statsrådets position.

Jag hade alltså högläsning ur förarbetena till den lagstiftning som antogs 1979–1980. Bya har påpekat att det är i det förarbetet som det står att utbildningen ska vara avgiftsfri, men jag har aldrig sagt det. Moderaterna har aldrig sagt att ordningsvaktsutbildningen ska vara kostnadsfri. Det har inte heller ordningsvakterna sagt. Jag har inte fått ett enda samtal där man kräver att den ska vara kostnadsfri.

Det man pekar på är precis det som Saila Quicklund beskrev, nämligen konsekvenserna av beslutet. Statsrådet och regeringen begär att människor ska betala för att arbeta som ordningsvakt i Ljusdal där det inte finns tillstymmelse till polis en fredagskväll. Det kanske finns en polisbil i tjänst i Hälsingland. Det kanske finns tre polisbilar i tjänst i Gästrikland.

Man skulle inte kunna arrangera aktiviteter på restauranger på kvällstid om inte ordningsvakterna fanns. Det är en stad-och-land-fråga. Jag vädjar till statsrådet att förstå att det skulle få fruktansvärda konsekvenser om inte regeringen nu handgripligen går in och agerar.

Vi minskar antalet ordningsvakter kraftigt i Sverige när de behövs som mest. Sverige behöver fler ordningsvakter till dess att det finns fler poliser

på plats. Sverige behöver ökad trygghet. Sverige behöver ett statsråd som förstår att ta den här frågan på allvar.

Prot. 2019/20:67
31 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 48 SAILA QUICKLUND (M):

Fru talman! En organisation kräver alltid utvärdering och översyn. Om konsekvenserna blir så stora att en sådan stor mängd ordningsvakter nu aviserar att de slutar måste regeringen självklart agera. Det är vad den här debatten handlar om. Där går det inte att komma ifrån att ministern är högsta ansvarig.

Jag läser från Facebookgruppen Hög avgiften = JAG slutar som ordningsvakt. Där står: Många med mig känner att de vill fortsätta. Men det är inte värt det. Det måste finnas rim och reson. Det kommer att bli en stor brist på ordningsvakter. Tryggheten kommer att sättas på spel.

Det är fortfarande brist på poliser. Där kliver ordningsvakterna in och tar över en del av arbetet som tidigare har hanterats av just poliserna. Lönerna har inte höjts på 20 år. Kostnadsdelen chockhöjs i stället.

Det finns lite mer fakta. Väktare och ordningsvakter ingrep i 172 000 brott och ordningsstörningar under 2018. Det är en ökning med 8 procent. Totalt greps och omhändertogs 15 500 personer under 2018. Antalet insatser, första hjälpen och brand, ökade med 18 procent till 105 000 händelser, vilket är intressant. Ordningsvakten har en otroligt viktig samhällsbärande funktion.

Jag och många med mig oroas verkligen över den här situationen, som jag tidigare uttryckt. Vi har gett tydliga synpunkter på konsekvenser och så vidare. Många gånger är politiken en taktik. Men det här är på riktigt och på allvar.

Jag förutsätter nu att ministern verkligen tar sig an ärendet. Konsekvenserna är tydliga. De förväntningarna finns. Självklart kommer vi att följa arbetet. Med de orden vill jag ändå tacka ministern för debatten.

Anf. 49 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Också jag vill tacka för interpellationsdebatten. Ordningvakterna är viktiga i Sverige. De fyller en viktig funktion som komplement till polisen. I många sammanhang är de helt avgörande för ordning och trygghet i samhället.

Min bedömning är att deras betydelse kommer att växa de kommande åren. Allt fler kommuner men också aktörer vill gärna ha en ordningsskapande- och trygghetsskapande verksamhet kopplad till sin verksamhet. Vi ska se om hela regelverket och göra en kraftfull förbättring av hela yrkets möjlighet att fungera med den utredning som finns.

Polismyndigheten har fattat ett beslut om att höja avgifterna. Det är inte regeringen som har gjort det. Vi har blivit informerade om avgiftshöjningen. Det positiva är att vi har ett gemensamt engagemang för ordningsvakter.

Jag påstod inte att det var förarbetena som spelade roll för detta. Jag påstod att den avgiftsförordning som infördes som kräver av polisen att ha full kostnadstäckning för den här typen av utbildning infördes 1992. Då blev det tydligt att polisen måste ta ut full kostnadstäckning för de utbildningar som ges.

Polisens samlade underskott för den här verksamheten har beräknats till ungefär 130 miljoner kronor. Det är därför man gör den här justeringen.

Prot. 2019/20:67
31 januari

Svar på
interpellationer

Om man inte gör någonting annat är det 135 poliser eller andra anställda i Polismyndigheten som inte kan göra sitt jobb.

Om vi menar allvar med polisutbyggnaden måste polisen ha kostnads-
täckning för de utbildningar de bedriver. Jag noterar att det finns privata
alternativ som är billigare än polisens. De kommer att vinna en del på
marknaden.

Jag tror också att efterfrågan som ökar kommer att påverka de villkor
som man måste ha som ordningsvakt. Många kommer att vilja ha ord-
ningsvakter fortsättningsvis även efter detta. Jag kan lova att jag kommer
att följa frågan. Men jag kan inte påverka myndigheten när den fattar ett
beslut enligt gällande förordning.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:267 om tillståndsplikt för jägares och sportskyttars vapenmagasin

Anf. 50 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Marlène Lund Kopparklint har frågat mig hur jag ska se
till att jägare även fortsättningsvis kan mängdträna och tävla med sina bö-
sor om meningen med ordet ändamål förs in i lagtexten. Hon har även frå-
gat mig om min avsikt är att tillståndspliktsbelägga alla behållare som är
ämnade att innehålla ammunition.

Det är angeläget att landets jägare kan fortsätta med sin skytteutbildning.
Regeringens proposition om reglering av vapenmagasin (prop.
2019/20:58) kommer inte att försämra jägarnas möjlighet att öva eller tävla
med sina vapen. I regeringens proposition föreslås att den som har tillstånd
eller rätt att inneha ett vapen för skjutning inte behöver söka tillstånd
för att inneha löstagbara magasin till vapnet så länge magasinet är avsett för
samma ändamål som tillståndet eller rätten att inneha vapnet.

En jägares rätt att använda sina skjutvapen för jakt innefattar även en
rätt att använda vapnet för övning eller tävling. Regeringens förslag inne-
bär att en jägare inte kommer att behöva söka tillstånd för vare sig löstag-
bara magasin som är avsedda för jakt eller magasin som är avsedda för
övning eller tävling.

Propositionen kommer därför i praktiken inte att beröra våra ansvars-
tagande jägare och sportskyttar. De kommer även fortsättningsvis att fritt
kunna inneha de magasin de behöver till jakt, sportskytte, övning eller täv-
ling.

Som framgår av mitt svar från debatten som hölls i december kommer
vapenlagen att vara tillämplig om ett löstagbart magasin är komplett och
fungerande. Magasin som innehas av staten, till exempel Försvarmakten,
omfattas dock inte av regleringen.

Anf. 51 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag måste faktiskt säga att jag förvånas över regeringens,
men framför allt statsrådets, hållning i denna fråga. Man håller fast vid
samma ohållbara resonemang: Alla andra har fel. Jägarorganisationer,

idrottsförbund, forskare, många myndigheter och riksdagsmajoriteten har alltså missuppfattat allt.

Jag kan i ärlighetens namn inte förstå att man inte ställer sig frågan varför så många har engagerat sig i förslaget om det inte skulle finnas några negativa konsekvenser med det. I stället för att angripa, anklaga, smutskasta och nedvärdera dem som lägger fram saklig, konstruktiv och relevant kritik borde regeringen lyssna, ta till sig, lägga ned, backa och dra tillbaka.

Statsrådet säger upprepade gånger att förslaget inte innebär några negativa konsekvenser för jägare och sportskyttar. Exakt det yttrandet visar att statsrådet inte är insatt i frågan. Vi kan börja med meningen som innehåller ordet ändamål. Det finns flera problem med förslaget, men det är denna mening som är mest avslöjande. Just denna formulering kommer att innebära inskränkningar för jakt och sportskytte i Sverige.

Om regeringen på allvar vill komma åt gängbrottslighet – varför står då ordet ändamål med? Gängbrottslingar har inte licens, och därmed riktar sig skrivningen om ändamål endast och uteslutande mot laglydiga jägare och sportskyttar.

Detsamma gäller skrivningen om att de som har ett magasin utan licens blir av med samtliga vapenlicenser. Igen: Gängkriminella har inga licenser, och därmed visar regeringen att intentionen är att komma åt legala vapenägare med licens.

Jag måste också gå in lite på frågan om Försvarsmakten. De undantas från licenskravet på magasin, men det betyder inte att Försvarsmaktens ansvar inte blir väsentligt. Magasinen kommer att behöva förvaras bakom lås. De kommer inte att kunna transporteras hur som helst. Om någon tappar ett magasin under en övning kommer övningen att behöva avbrytas, och Försvarsmakten måste leta rätt på magasinet. Även hemvärnet drabbas. Väldigt många i hemvärnspersonalen har köpt egna magasin, som de i dag får förvara hemma. Detta skulle regeringen ha vetat om den inte hade valt att utesluta Försvarsmakten ur den senaste remissrundan.

Fru talman! Statsrådet hänvisar till att jägare och sportskyttar inte ska behöva ansöka om tillstånd för magasinet när de ska träna och tävla. Här måste statsrådet endera ha blivit helt missledd eller missuppfattat sin egen regerings proposition. Statsrådet får gärna motivera ordalydelsen ”för samma ändamål”.

I dag får man använda jaktvapen för träning och tävling med vilka magasin som helst. Jag skulle vilja be statsrådet svara på frågan: Är det ett problem att en person med licens för jakt som i dag skaffar ett magasin för sportskytte och sedan använder sitt jaktvapen för att tävla? Nej. Om det inte är de kriminella gängen som är problemet – varför föreslå något som endast påverkar laglydiga jägare, sportskyttar och samlare? Varför ska licensinnehavare godta minimal inverkan om det inte är deras innehav som avses regleras?

Fru talman! Det är precis det här som är så svårt för många med mig att förstå. Hur kan statsrådet stå och fortsätta att argumentera mot att jägare kommer att bli drabbade när det finns svart på vitt? Man går så långt att man kallar Sveriges jägare och sportskyttar för vapenlobby och degraderar deras kompetens till den lägsta nivån. Det är fullständigt oacceptabelt.

Prot. 2019/20:67

31 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 52 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att vara prestigelös i politiken. I dag på förmiddagen har vi moderater gått ut och sagt att det här med bonus–malus inte fungerar. Det är inte rimligt att svenska skattebetalare subventionerar bilister i Norge. Vi bara konstaterar det helt prestigelöst och lyssnar på forskarvärlden. Det här funkar inte, så vi gör om och gör rätt. Jag tycker att det är en god egenskap i politiken, fru talman. När någonting landar fel är det alltså inte fel att göra om och göra rätt.

I frågan som rör tillståndsplikt för jägares och sportskyttars vapenmagasin är det uppenbart att regeringen och statsrådet har hamnat helt fel. Jag har mött många upprörda jägare hemma i min valkrets, Gävleborg, som inte alls förstår hur regeringen tänker. Jag har mött sportskyttar som säger samma sak.

Det vore märkligt om det skulle vara så att alla andra, de som kan sakfrågan, skulle ha fel och regeringen och statsrådet skulle ha rätt. Jag tror att det vore bättre, och jag tror att statsrådet skulle möta större respekt, om han bara konstaterade: Vi har fel. Vi ändrar oss. Vi ska göra om, och vi ska göra rätt.

Det kan väl inte vara så att statsrådet på fullt allvar tror att det är Sveriges jägare som är ute och rånar på nätterna eller att det är landets sportskyttar som begår grova brott.

Jag har sett de uppmärksammade videoklippen som har spritts i sociala medier där statsrådet har en debatt med Sten Bergheden. Jag har också sett andra pressklipp. Jag är lite nyfiken på det här, för jag visste inte att Sverige har en vapenlobby. Och om vi har en vapenlobby har jag inte förstått varför jägarna och sportskyttarna skulle tillhöra den. Jag skulle därför vilja att statsrådet utvecklar sin syn på den svenska vapenlobbyn.

Däremot är jag stolt över Ragnar Skanåker. Jag är stolt över de idrottsprestationer han har gjort och gör. Jag är stolt över våra svenska sportskyttar, varav några tillhör världseliten. Det är jag stolt över. Jag är stolt över att det finns en majoritet här i Sveriges riksdag som tänker avvisa vad jag skulle kalla för en attack på svenska jägare och sportskyttar.

Jag tycker som sagt att det är en god egenskap i politiken att kunna vara prestigelös, precis som vi moderater är med bonus–malus när vi nu konstaterar att det inte är rimligt att svenska skattebetalare subventionerar norska bilköpare.

Det vore bra om även statsrådet var precis så prestigelös i den här frågan. Det vore bra om han lade sin tid och kraft och sitt engagemang på att lösa det som verkligen är samhällsproblemet och försökte skapa trygghet i Sverige. Statsrådet borde ägna sig åt att åtgärda de problem som faktiskt finns och de lösningar som gör skillnad. Det handlar sannolikt inte om att lägga fram förslag som försvårar för Sveriges sportskyttar eller jägare. Statsrådet borde lägga sin tid och kraft och sitt engagemang på lagstiftning om att verkligen försöka åtgärda de problem som finns oavsett om det gäller gängbrottslighet eller något annat.

Jag tycker inte att det är värdigt en svensk regering att anklaga Sveriges jägare och sportskyttar för att tillhöra något slags vapenlobby.

Anf. 53 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag har aldrig anklagat de laglydiga jägarna och sportskyttarna för att vara vapenlobby. Däremot har jag sett att det i sociala medier

förs fram väldigt mycket desinformation och rena felaktigheter om förslaget. Det tycker jag är problematiskt.

Låt mig börja med prestigelösheten. Polismyndigheten har kommit in med två skrivelser till regeringen. De skriver att det ”finns potential att på ett tydligt sätt förbättra Polismyndighetens möjligheter att motverka och begränsa illegalt innehav och användande av skjutvapen”.

Det här är en av vår tids absolut största frågor: Hur kommer vi åt gängen som har vapen, som skjuter, som spränger? Nu kommer Polismyndigheten till oss med två skrivelser och säger att detta på ett tydligt sätt kan ge dem bättre möjligheter mot gängen. Hela poängen med ett tillståndskrav är att gängen inte har tillstånd. Med vårt förslag kan de sitta i fängelse om de bär omkring på vapenmagasin. Det är ju det de ska göra. De unga killar det ofta handlar om som står för våldet ska riskera att hamna i fängelse om de springer omkring med vapenmagasin. Det är det som Moderaterna nu verkar säga nej till, vilket jag tycker är olyckligt.

Den andra frågan är: Behöver man då söka tillstånd om man är jägare eller sportskytt? Nej! Man måste läsa *hela* bestämmelsen. Lagregleringen innebär att du utan tillstånd får inneha vapenmagasin för samma ändamål som tillståndet och för samma ändamål som rätten till innehav av vapnet. Då har vi alltså både vapenlagen och vapenförordningen, och då har du rätt att använda ditt vapen för både övning och tävling om du är jägare.

Jag har bett att få komma till justitieutskottet med jurister som kan berätta hur lagstiftningen hänger ihop i flera delar. Jag hoppas verkligen att vi kan vara prestigelösa tillsammans och reda ut vad förslaget faktiskt innebär och inte innebär. Om du är jägare och har ett vapen har du rätt att ha hur många vapenmagasin du vill till det vapen som du använder till jakt, övning eller sportskytte.

För jägarna tror jag att den bästa bilden och jämförelsen är att vapenmagasin enligt förslaget ska behandlas precis som ammunition. Jag har träffat väldigt få jägare som tycker att dagens regler för ammunition är ett problem.

Däremot blir detta ett problem för de kriminella, som i dag har lärt sig hur man rundar systemet. I dag får nämligen vem som helst av oss, trots att vi inte har jaktlicens, gå in i en butik och köpa vapenmagasin och förvara dem hemma. Varför då? Det är väl de som har vapen och som använder vapen som ska ha rätt att ha vapenmagasin, inte ungdomar som springer omkring och gömmer dessa magasin eller förvarar dem hemma så att polisen inte alltid kan ta dem och framför allt i dag inte kan sätta dem i fängelse om de har vapenmagasin.

Jag hoppas på en prestigelös diskussion. Jag hoppas att jag genom att få komma till justitieutskottet, vilket flera partier ändå har välkomnat, kan redogöra för hur vapenlagstiftningen enligt förslaget ska se ut. Förslaget innebär att man inte behöver tillstånd om det är samma ändamål som tillståndet och som rätten att inneha vapen. Det betyder att jägare och sportskyttar har rätt att använda sitt jaktvapen också till övning och tävling.

Anf. 54 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag hade inte tänkt gå in på de här två skrivelserna, som i själva verket är remissvar. Men jag måste ändå få ställa en fråga, och det är hur det gick till när det ena remissvaret skrevs om. Det är jag lite nyfiken på. Det är en annan diskussion, men statsrådet kan ju ta med sig frågan.

Jag undrar också om statsrådet vet hur dagens system fungerar. I propositionen påstås att magasin ska regleras som ammunition. Kan statsrådet beskriva hur det går till i dag att få licens för ammunition? Vad behöver man göra för att söka? Hur lång tid tar det innan ansökan är handlagd? Om man har ett jaktgevär med kaliber 6,5 × 55 och ibland kan låna ett med kaliber 308 på banan och vill ha egen ammunition till det, får man då licens till den ammunitionen?

Svaren är att det tar flera månader att få ansökan behandlad och att man nästan säkert får avslag om man inte redan har licens för ett vapen i samma kaliber. Där krävs ingen särskild licens. Detta visar att det redan i dag är problematiskt.

Statsrådet säger att den föreslagna regleringen syftar till att komma åt gängkriminellas magasin, i enlighet med de skrivelser som polisen har lämnat. Är det då en ren slump att förslaget i princip är identiskt med det förslag ni lade fram våren 2018 som då motiverades med krav från EU, vilket justitieministern sedan fick medge inte fanns, och som ni inte lyckades få stöd för i riksdagen? Det är samma förslag, men nu med den nya förövändningen att bekämpa gängkriminaliteten. Detta har konstaterats vara ett slag i luften. Polisen beslagtar nämligen redan i dag flera tusen vapenmagasin.

Denna proposition har inte stöd i riksdagen. Huvudargumenten för den har krossats om och om igen genom att polisen redan i dag beslagtar tusentals magasin. Magasin som hittas hos gängkriminella har bara en funktion, nämligen att vara föremål ägnade att orsaka skada mot liv och hälsa. Dessa kan därför polisen utan problem förverka och förstöra med gällande lagstiftning. Därmed är regeringens tyngsta argument i denna magasindebatt krossat.

Ett annat argument var att polisen skulle behöva lämna tillbaka magasin till kriminella. Än i dag har jag inte fått se den långa lista på återlämnade magasin som har efterfrågats.

Varför envisas statsrådet med att klamra sig fast vid detta urusla lagförslag och upprepa samma missvisande argument som inte har någon relevans? Jag kan inte annat än dra slutsatsen att detta handlar om att göra det så svårt som möjligt för landets jägare och sportskyttar och att bakvägen försöka införa det man inte fick igenom med vapendirektivet.

Det är svårt att undvika tanken att regeringen börjat med denna lösning och sedan letat efter mer eller mindre fantasifulla motiveringar till densamma. Detta är nämligen obegripligt dåligt framställt.

Fru talman! Detta är inte bara ologiskt utan också ett svek mot alla jägare, sportskyttar och vapenhandlare och vapensamlare – i synnerhet som Morgan Johansson i denna talarstol, i en interpellationsdebatt med Daniel Bäckström i juni 2018, alltså före valet, sa att det inte finns några tungt vägande skäl för tillståndsplikt för magasin och lovade att regeringen inte skulle gå vidare med detta.

Som jag sagt upprepade gånger: Denna jakt på laglydiga jägare och sportskyttar måste upphöra. Naturligtvis ska olagliga vapen försvinna ur händerna på kriminella. Det är vi alla överens om. Men det måste ske på rätt sätt, och det är två olika frågor.

Anf. 55 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag måste nog påminna inrikesministern om vad han själv skrev på Twitter kl. 12.56 den 22 december 2019 – förutsatt att kontot inte var kapat, men det hade väl i så fall rönt en viss uppmärksamhet: ”Polisen vill att vapenmagasin ska regleras för att bättre kunna stoppa skjutningarna. Enligt en ny Sifo-undersökning vill nästan 8 av 10 svenskar att vapenmagasin ska regleras. Fler partier borde lyssna på polisen istället för på vapenlobbyn.”

Fru talman! Då måste jag få ställa samma fråga igen: Vilken är den här vapenlobbyn? Vad menade statsrådet när han skrev att man skulle lyssna på polisen i stället för på vapenlobbyn?

Den ”vapenlobby” jag har mött är seriösa jägare som gör goda viltvårdsinsatser för Sverige. Jag har mött sportskyttar som jag är stolt över. Det är fantastiskt bra att vi har duktiga, världsledande sportskyttar i Sverige.

Det är märkligt att en majoritet i Sveriges riksdag och en majoritet av Sveriges jägare, intresseorganisationer och andra samtliga har missförstått inrikesministern. Jag tror att man ska ha som grundregel att inte utgå från att alla andra har fel utan försöka ta till sig fakta.

Min konkreta fråga, som jag tror att Sveriges jägare, Sveriges sportskyttar och alla som läste inrikesministerns tweet vill ha svar på, är naturligtvis: Vilken är den vapenlobby som inrikesministern indirekt anklagar andra för att ha lyssnat på – den vapenlobby som statsrådet i sitt förra inlägg sa sig inte ha pratat om?

Gör om, gör rätt, var prestigelös! Det tror jag är en bra väg i politiken.

Anf. 56 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tycker att det är anmärkningsvärt att moderata riksdagsledamöter ägnar så mycket debattid åt att undervärdera Polismyndigheten och så flagrant säga att de inte talar sanning om hur beslagsreglerna fungerar i Sverige. De flesta magasin de hittar i de här miljöerna är magasin till exempelvis pistoler som är helt lagliga i Sverige i dag och det inte finns någon reglering kring, och de måste alltid göra en bedömning av om magasinerna kommer till brottslig användning. Det där har kriminella lärt sig. De vet hur de ska göra för att undgå detta.

Polisen vill ha en ny lagstiftning som gör att när de kommer på en 17-åring med ett vapenmagasin ska den personen i värsta fall kunna hamna i fängelse med en straffskala som börjar gälla redan i sommar. Det är det ni motarbetar.

Jag vill svara på frågan igen. Jag ser inte landets jägare och sportskyttar som någon form av vapenlobby. Men jag ser i sociala medier hur folk konsekvent sprider en del missuppfattningar och illvilliga tolkningar av den här lagstiftningen. I många frågor kan man diskutera vad som är rätt och fel i politiken, men när det gäller lagstiftning och hur den är utformad finns det *en* tolkning av hur lag kan utformas och vad som är rätt och fel – inte på gränsen utan vad som är rätt och fel.

När vi nu säger att en jägare inte behöver ansöka om tillstånd vare sig för samma ändamål som tillståndet avser eller för samma ändamål som rätten att inneha vapnet innebär det att en jägare har rätt att använda sitt jaktvapen både till övning och till tävling på i princip samma sätt som gäller för ammunition, vilket de flesta jägare i Sverige tycker är bra.

Nu måste vi göra en avvägning i politiken. Det är det som är det svåra. Man måste vara pragmatisk och fundera på vad som är de stora problemen i samhället just nu. Som socialdemokratisk inrikesminister väljer jag att peka på de skjutningar och sprängningar och det våld som gängkriminella faktiskt plågar Sverige med.

Om Polismyndigheten kommer in med två skrivelser till regeringen och säger att det skulle vara ett verktyg för dem för att kunna sätta en del av de kriminella i fängelse samtidigt som vi har ett system som inte fokuserar på att man som jägare behöver söka tillstånd för de här vapenmagasinen väger det som polisen säger tyngre just nu. Jag tror att många jägare också känner att vi måste få stopp på skjutningarna. De som ligger bakom dem är inte ansvarstagande. De kommer aldrig att ansöka om en vapenlicens, och det är inte heller poängen med det här. Poängen är precis det motsatta: Just för att de *inte* är laglydiga sportskyttar eller jägare ska de kunna sitta i fängelse redan från i sommar.

Jag hoppas att den diskussion vi har i justitiekommittén kommer att leda fram till att vi reder ut hur hela lagstiftningen ser ut – inte bara gällande detta utan också gällande vapenlagen och vapenförordningen.

Nu låter det som att Moderaterna inte vill ha någon reglering alls av det här, men jag har läst i tidningen att ni kan tänka er en reglering av det här. Det är jättespännande! Jag är konstruktiv och vill komma framåt. Finns det förslag som liknar varandra och kan komma att innebära förändring framför allt för de kriminella gängerna och brottslingar som i dag kan ha vapenmagasin ska vi se till att åstadkomma det så snabbt som möjligt, gärna redan till sommaren.

Anf. 57 MARLENE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Vi moderater har inga varianter på det här. Vi säger nej till den här propositionen. Den lagstiftning som finns är helt uppenbart tillräcklig för att beslagta vapenmagasin hos kriminella eftersom polisen redan i dag beslagtar tusentals sådana.

Jag vill fortsätta med att ställa ytterligare en fråga. Vilka består vapenlobbyn av? Först säger statsrådet att han inte har talat om vapenlobbyn, men vi har bevisat att han har gjort det. Vilka är det?

Vi degraderar inte polisen, utan det är statsrådets och regeringens proposition som vi säger. Om vi så skulle avväpna alla laglydiga jägare och sportskyttar i Sverige i morgon skulle det inte påverka gängbrottsligheten det minsta. Svenska jägare och sportskyttar ska inte straffas för att regeringen under flera år har misslyckats med att bekämpa den besinningslösa gängkriminaliteten. För att bekämpa rådande gängbrottslighet behövs kraftfulla insatser som vi moderater också har lagt fram förslag om.

Självklart ska vi ta vapnen ur händerna på kriminella, men det måste ske på ett verkningsfullt sätt. Det här är inte ett verkningsfullt sätt. Det här är en jakt på de duktiga sportskyttar och viktiga jägare som finns i Sverige och som vi bör värdera mycket högre än att kalla dem för vapenlobby.

Jag vill avsluta med ett par frågor, och sedan hoppas jag att regeringen kan lägga detta bakom sig. Mitt budskap är tydligt: Klargör, lägg ned, dra tillbaka och backa! På vilket sätt påverkas gängkriminella av en begränsning av hur någon som har licens för ett vapen får använda ett magasin? Menar statsrådet att gängkriminella har vapenlicenser ändå?

Anf. 58 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det här är en surrealistisk debatt. Poängen med att ha en reglering gällande vapenmagasin är att de kriminella inte har tillstånd. Och eftersom de inte har tillstånd kan de riskera att åka i fängelse. Polisen vill ha detta och kan få det redan till sommaren.

För att man inte ska behöva ansöka om tillstånd har vi undantagit de vapenmagasin som jägare och sportskyttar har till de vapen de har tillstånd för och så länge de är avsedda för samma ändamål som tillståndet eller – nu ska jag säga det korrekt så att ingen efteråt kan säga att jag har sagt något annat – för rätten till innehavet av vapnen. Då innebär det att man får använda sitt vapen för jakt, övning och tävling, och man får ha hur stora och hur många vapenmagasin som man vill. Det är det förslaget handlar om.

Undergräver man polisen? Ja, det gör man på det sättet att polisen har sagt att man vill ha just en sådan här reglering och Moderaterna säger att det inte behövs. Men Sintéus då, som är polismästare i Malmö och som just nu leder Operation Rimfrost i Sydsverige? Han uppmanar riksdagens partier att gå på den här lagstiftningen, för det skulle ge polisen under Rimfrost nya verktyg mot de gängkriminella. Det är fakta.

Då menar jag att det i det här läget är viktigt att lyssna på polisen. Det finns ingen viktigare uppgift för oss än att se till att de här gängen får svårare att skjuta, spränga och utöva våld i samhället, och vi har gjort det på ett sätt som faktiskt inte drabbar och inte ska drabba laglydiga jägare och sportskyttar.

Jag hoppas att debatten framöver kan leda till att vi hittar en konstruktiv väg framåt. Men tro inte att jag kommer att backa från förslaget om att vi måste ha en skarpare lagstiftning som gör att också kriminella som har vapenmagasin kan riskera att sitta i fängelse.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2019/20:271 om polisens tekniska utrustning

Anf. 59 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder i tjänsten för att säkerställa att Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har ett högt förtroende hos allmänheten. Han har också frågat vad jag avser att vidta för konkreta åtgärder för att stärka rättssäkerheten i Sverige så att inte personer sitter häktade på grund av brister i polisens tekniska utrustning.

Så som Lars Beckman framhåller är det av stor vikt att allmänheten känner förtroende för rättsväsendet. Glädjande nog ser vi att förtroendet för Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, liksom för rättsväsendet i stort, har ökat de senaste två åren. I den senaste Nationella trygghetsundersökningen uppger drygt hälften, 52 procent, av befolkningen att de har stort förtroende för polisen. Andelen har ökat med 10 procentenheter sedan 2017. När det gäller åklagarna har andelen som säger sig ha stort förtroende för verksamheten ökat från 35 till 39 procent under samma tidsperiod.

För att säkerställa att polis och åklagare utför sina uppgifter på ett korrekt och omdömesgillt sätt finns dels lagstiftning som styr den brottsutredande processen, dels olika mekanismer för överprövning, tillsyn och granskning av verksamheten. Exempelvis utövar Justitieombudsmannen och Justitiekanslern generell tillsyn över myndigheters verksamheter. Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten bedriver särskild tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel. Finns misstankar om att polis eller åklagare begått brott, till exempel tjänstefel, utreds det av Särskilda åklagarkammaren med stöd av Polismyndighetens avdelning för särskilda utredningar.

Rättsväsendets hantering av enskilda ärenden är alltså en fråga för myndigheterna, och inte något som jag som statsråd bedömer eller uttalar mig om. Min uppfattning är att rättssäkerheten överlag är god i Sverige och att vi har fungerande system för granskning av rättsväsendets verksamhet. Jag anser också att det är Polismyndigheten som är bäst skickad att bedöma kvaliteten på den tekniska utrustning som används i myndigheten. Därför förlitar jag mig på myndighetens uppgifter om att den tekniska utrustningen håller god kvalitet.

Anf. 60 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Det är naturligtvis viktigt att svenska folket har ett högt förtroende för rättsväsendet och våra brottsbekämpande myndigheter. Jag skulle vilja påstå att det svenska samhällskontraktet bygger på det.

Nu finns det ett riksuppmärksammat jaktmål där polisen har sagt att det som sas i en i och för sig olaglig telefonavlyssning var ohörbart. Därför ställde jag tidigare i år en skriftlig fråga till statsrådet där jag undrade vad det var för brister i polisens tekniska utrustning som gjorde att flera personer fick sitta häktade under lång tid. I det skriftliga svaret konstaterar statsrådet att polisen meddelar att det inte finns några tekniska brister i deras utrustning. Samtidigt har alltså åklagaren i ett uppmärksammat mål konstaterat att det visst fanns tekniska brister och att han fick använda sina privata hörlurar för att höra rätt. I samma sekund som det skedde släpptes de personer som var häktade, för det som var markerat som ohörbart visade sig vara fullt hörbart.

Jag tycker att detta är bekymmersamt. Sverige är en rättsstat. Jag instämmer helt i att statsrådet inte ska ha någon uppfattning om enskilda rättsfall. Det kan inte en riksdagsledamot heller ha, i alla fall inte medan det pågår. Men däremot tycker jag att man mycket väl kan ha synpunkter på hur detta påverkar förtroendet för rättsväsendet.

Här har vi ett fall där staten har frihetsberövat flera människor under lång tid på basis av en inspelning som polisen säger är ohörbar men där åklagaren säger att han har kunnat höra den med sina egna privata hörlurar. Samtidigt säger polisen att det inte finns några brister i den tekniska utrustningen. Jag tycker att det är bekymmersamt.

Jag tycker också att det är bekymmersamt att statsrådet säger att han är nöjd med att hälften av Sveriges befolkning har förtroende för polisen, för i det kan man också läsa in att hälften, eller åtminstone betydande delar, av Sveriges befolkning inte har förtroende för polisen. När det gäller åklagare säger statsrådet att 39 procent har förtroende. Det betyder alltså att en viss del inte har förtroende.

Jag tror att det är väldigt viktigt att rättskedjan jobbar tillsammans för att skapa förtroende, och om det uppkommer brister – till exempel hos polisen eller om en åklagare eller någon annan fattar ett felaktigt beslut – är det viktigt för förtroendet för rättsväsendet att man visar att alla är lika inför lagen. Har det exempelvis skett felaktig telefonavlyssning är det viktigt att det får disciplinära påföljder. Vi ska ju behandla alla lika inför lagen.

Ska man bygga förtroende för rättsväsendet finns det en grundläggande princip om att alla ska följa svensk lagstiftning, även de som arbetar i det rättsvårdande systemet. Jag tycker att det är bekymmersamt för förtroendet för rättsväsendet att det finns två diametralt olika uppfattningar i ett uppmärksammat mål.

Min konkreta fråga var: Vad avser statsrådet att i tjänsten vidta för åtgärder för att säkerställa att Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har ett högt förtroende hos allmänheten? Jag kunde tyvärr inte höra något svar på den frågan i statsrådets svar, annat än att han är nöjd.

Jag ställde också frågan: Vad avser statsrådet att vidta för konkreta åtgärder för att stärka rättssäkerheten i Sverige, så att personer inte sitter häktade på grund av brister i polisens tekniska utrustning? Där tolkar jag svaret som att statsrådet är nöjd med den tekniska utrustning som finns och att inga åtgärder kommer att vidtas, men statsrådet får väl utveckla det.

Anf. 61 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Detta uppmärksammade rättsfall är ett misslyckande för samhället. Här fick en person sitta häktad i en månad på grund av dålig bevisföring och urusel teknisk utrustning där polisens hörlurar inte fungerat tillräckligt väl, som åklagaren i målet har sagt. Det är inte acceptabelt. Det har också fått konsekvenser på flera olika plan för den person som har suttit häktad.

Fru talman! Jag skulle vilja ta upp detta med förtroendet. Visst är det bra med en ökning av svenska folkets förtroende för polisen. Det tycker jag med. Men vi ligger fortfarande på minuskontot när hälften av svenska folket inte har förtroende. Ännu värre är det när mindre än hälften av svenska folket har förtroende för åklagare. Det är något som vi på allvar behöver kika på.

Jag håller med statsrådet om att rättssäkerheten överlag är god i Sverige och att vi har fungerande system för granskning av rättsväsendets verksamhet, men helt uppenbart brister det ibland. Då blir min fråga: Hur ska statsrådet arbeta för att öka förtroendet för rättsväsendet och för att säkerställa att sådana här rättshaverier inte förekommer igen? Det tycker jag är en väldigt relevant fråga att ställa.

Anf. 62 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag väljer att kommentera den här interpellationen på ett mer övergripande sätt, för jag vill inte gå in i enskilda ärenden. Jag tycker att det vore olämpligt om jag hanterade enskilda händelser. Om man vill tvinga mig att svara om enskilda händelser och enskilda verksamheter hamnar vi i ett rättssystem där regeringen på ett indirekt sätt styr myndigheter och har uppfattningar om ärendens handläggning och så vidare. Det är ju sådant vi kritiserar andra länder för. Ditt vill jag inte med Sverige, och därför kommer mitt svar att vara ganska övergripande.

Förtroendefrågan är den viktiga frågan. Det är otroligt viktigt att våra rättsvärdande myndigheter och hela rättskedjan har ett högt förtroende. Där ser vi nu en positiv trend. De senaste åren går egentligen utvecklingen för alla myndigheter på rättsväsendets område åt rätt håll, och den myndighet där förtroendet stiger allra mest är Polismyndigheten. Det är väldigt glädjande.

I mitt underlag har jag inte statistik som går hur långt tillbaka som helst, men sedan 2007 ser jag inte någon period då polisen har haft högre förtroende än nu. Vi är alltså inne i en spännande utveckling där myndigheterna stärker sitt förtroende. Också Åklagarmyndigheten har fått större förtroende.

Jag tror att detta delvis har att göra med att polisen är väldigt synlig. Man tar tag i frågor som är viktiga för medborgarna, och vi känner att polisen flyttar fram positionerna i den meningen att man efter många år inte längre drar ned och minskar utan att fler människor känner att utvecklingen när det gäller polisen nu går åt rätt håll.

Jag hoppas att det spelar en roll att vi gör den stora trygghetssatsningen. Den handlar inte bara om nyanställningar utan också om materiel, bilar, vapenskåp och annat. Allting måste växa nu när Polismyndigheten växer. Det innebär indirekt en modernisering av Polismyndigheten samtidigt som den växer till enormt.

Låt mig ändå gå lite närmare det ärende som interpellanten tar upp. Om något ska prövas har vi ju, vilket både interpellanten och ledamoten tar upp, en ordning för det. I det här fallet har Särskilda åklagarkammaren granskat polisens hantering och avlyssning av samtal i det aktuella jaktmålet. Förundersökningen har lagts ned, vilket innebär att åklagaren bedömde att det inte fanns skäl att driva ärendet vidare.

Anf. 63 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Nej, tack och lov lever vi inte i ett samhälle där statsråden styr rättsväsendet. De samhällena vill vi naturligtvis inte leva i. Sverige är en stolt demokrati med ett självständigt, fritt och oberoende rättsväsen. Så ska det vara, precis som jag sa i mitt tidigare anförande.

Däremot är det naturligtvis djupt bekymmersamt om rättsväsendet och rättskedjan agerar på ett sådant sätt att förtroendet för rättsväsendet och likheten inför lagen påverkas. Ett exempel kan vara – och det är ett generellt påstående – att en telefonavlyssning sker helt felaktigt och att man, när det granskas, kommer fram till detta: Jo, visserligen var telefonavlyssningen inte korrekt – den var olaglig. Men det var ett så ringa brott att vi inte tänker utreda det. Detta är inte förtroendeskadande. Ska man ha ett högt förtroende för hela rättskedjan och hela rättsväsendet är det viktigt att alla är lika inför lagen. Det är en fundamental princip i ett rättssamhälle. Alla ska vara lika inför lagen.

En helt annan debatt och en kommande interpellation, kan jag avslöja, gäller hur samhället allokera sina resurser. Vill vi att misstänkta barnvåldtäkter varje dag ska avskrivas i brist på poliser, och vill vi att samhället allokera sina resurser på ett visst sätt? Men det är en annan debatt som vi ska ta.

Jag menar att detta är djupt förtroendeskadande för hela rättsväsendet i Sverige. Hela förtroendet för det politiska systemet påverkas på ett nega-

tivt sätt när det finns två diametralt olika uppfattningar i ett sådant här viktigt och uppmärksammat ärende.

När polisen säger att det inte finns brister i en teknisk utrustning och en åklagare säger att det gör det är det klart att det är förtroendeskadande. Vem som ska åtgärda det och på vilket sätt det ska åtgärdas är nog upp till statsrådet att fundera på. Men det som är förtroendeskadande måste åtgärdas. Så är det bara.

Jag vet inte hur aktiv statsrådet är på sociala medier, men jag är själv med i en Facebookgrupp med närmare 30 000 deltagare som uttrycker sin sympati för en person som har suttit häktad under lång tid på helt felaktiga grunder – han släpptes fri när avlyssningen beskrevs på ett annat sätt. Jag tycker inte heller att statsrådet eller en riksdagsledamot för den delen ska stå här i talarstolen och diskutera ett enskilt fall, utan det får bli en diskussion på ett övergripande plan. Hur agerar vi som förtroendevalda för att se till att rättsväsendet och rättskedjan har ett högt förtroende hos alla samhällets grupper, inklusive jägare?

Anf. 64 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Självklart handlar det inte om att tvinga statsrådet att svara på frågor om ett enskilt ärende. Jag tror att vi båda kan vara överens om att det inte var det som var tanken med detta. Det är inte framställt på det sättet heller.

Frågan gäller hur vi ska stärka rättssamhället och rättsväsendet så att sådana här saker inte sker. Som jag sa tidigare: Vi har granskning av rättsväsendet, men det är helt uppenbart att det brister. Det har vi sett.

Det är ett uppmärksammat fall som man debatterar och som faktiskt gör att förtroendet för rättsväsendet minskar. Jag tycker att det är allvarligt att det bara är hälften av svenska befolkningen som har förtroende för polisen och ännu färre som har förtroende för åklagare. Det måste vi förtroendevalda ta till oss. Hur kan vi rätta till det? Hur kan vi i snabb takt öka förtroendet? Det gör vi inte när det brister så som det har gjort när en person har suttit häktad i över en månad.

Vi måste ta tag i detta, och vi måste säkerställa att det känns tryggt för människor och att de har förtroende för polis och åklagare i hela rättskedjan. Det är den absolut viktigaste utmaningen vi har just nu, tillsammans med de andra utmaningarna vi har pratat om tidigare i dag.

Jag vill fråga statsrådet: Vilka åtgärder tänker statsrådet vidta för att öka förtroendet och säkerheten i hela rättskedjan?

Anf. 65 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag konstaterar att polisen de senaste åren har haft den snabbaste ökningen av förtroendet av de myndigheter som vi diskuterar just nu. Så långt jag kan blicka tillbaka, till 2007, har Polismyndigheten aldrig haft så stort förtroende som nu.

Min roll är att stödja utbyggnaden av Polismyndigheten. Det handlar om att se till att de blir starkare och mer lokalt närvarande i hela Sverige med en historisk satsning på polisen. Målsättningen är 10 000 fler polisanställda till 2024. Det finns ingen stor myndighet som växer i den takt som Polismyndigheten gör under dessa år.

Detta tror jag är det absolut viktigaste vi kan göra för att polisen ska ha en lokal närvaro och en förtroendefull ställning i lokalsamhället, som gör att förtroendet kan fortsätta att växa på det sätt som det gör just nu.

När det gäller förtroendet för rättsväsendet och granskningar har jag förtroende för de myndigheter och de granskningsfunktioner som finns i Sverige och som också har provat detta ärende.

Anf. 66 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! I den fina svenska demokratin har vi yttrandefrihet. Vi har åsiktsfrihet. Jag har som medborgare rätt att kritisera myndigheter. Jag har rätt att skriva böcker. Jag har rätt att vara djupt kritisk till en förd politik. Jag har rätt att vara djupt kritisk till hur myndigheter agerar. Jag har som medborgare rätt att håna, om jag gör det på ett lite fint sätt. Jag har rätt att vara aktiv i samhällsdebatten. Jag har rätt att göra detta utan risk för represalier. Så är det i den fina svenska rättsstaten, som vi ska vara stolta över.

Vi har som förtroendevalda ett ansvar att se till att enskilda medborgare inte ens får en misstanke om att de utsätts för represalier av staten på grund av att de uttryckt starka uppfattningar i en fråga, på grund av att de har starka uppfattningar.

Denna rätt ska vi alla slåss för i alla sammanhang. När det gäller den rätten ska vi vara stolta över det svenska samhället. Av samma anledning vill vi inte att en inrikesminister i något avseende ska kunna påverka rätts-tillämpningen i enskilda fall. Så är det i diktaturliknande stater.

Men det är viktigt att vi är vaksamma och att vi som är förtroendevalda ser till att vi värnar rätten och möjligheten för enskilda att utöva sin yttrandefrihet och åsiktsfrihet. Man ska inte ens riskera att få sitta i häkte i en månad för uppfattningar som man har haft, till exempel. Jag har ingen aning om det nu är så. Men jag noterar att det finns fall i Sverige där någon har suttit häktad under väldigt lång tid, när polisen har en version och åklagaren har en annan och de två versionerna helt enkelt inte är kompatibla. Låt oss värna rättssäkerheten i Sverige!

Tack för en bra debatt!

Anf. 67 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar för debatten.

Vi är överens om att det finns ett regelverk i Sverige som ska följas, och det finns lagstiftning som ska följas. I det fall någon bryter mot lagstiftningen granskas det, och det kan bli påföljder. Så ska det vara, och det ska inte vara en politisk inblandning där – och det är jag tacksam för.

Jag avslutar med att konstatera att just nu håller rättsväsendet på att stärka sitt förtroende. Jag vill fortsätta en sådan positiv utveckling som vi har diskuterat här, och jag tror att det görs bäst från min sida genom att genomföra den största trygghetsatsningen i modern tid med en växande polismyndighet som kommer att vara närmare medborgarna, lösa fler brott och skapa mer trygghet runt om i Sverige.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan

2019/20:3479 av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

2019/20:3480 av Jens Holm m.fl. (V)

2019/20:3481 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)

2019/20:3482 av Louise Meijer m.fl. (M)

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 30 januari

2019/20:287 Översyn av riksintressen

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:288 Tillståndprocesser

av *Eric Palmqvist* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:289 Behoven av polisiär kontroll av olaglig taxitrafik

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:290 Utlovade tjänster i Kiruna

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:291 Bristen på veterinärer

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:292 Allmänna arvsfonden

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:293 Åtgärder mot almdöden

av *Staffan Eklöf* (SD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 januari

2019/20:826 Partiklar i dieslbilar

av *Rickard Nordin* (C)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

- 2019/20:827 Mottagande av kvotflyktingar**
av *Ludvig Aspling* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
- 2019/20:828 Ambassads tillgänglighet för svenska medborgare**
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)
- 2019/20:829 Påminnelseavgift för trängselskatt**
av *Michael Rubbestad* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
- 2019/20:830 Stöd med till Kina med anledning av smittoutbrott**
av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
- 2019/20:831 Beredskap för coronaviruset**
av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
- 2019/20:832 Möjligheter med arbetsintegrerande sociala företag**
av *Åsa Eriksson* (S)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)
- 2019/20:833 Turistavgift**
av *Lars Beckman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
- 2019/20:834 Fördelning mellan poliser och civilanställda**
av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
- 2019/20:835 Varningssystem för utryckningsfordon**
av *Mats Wiking* (S)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
- 2019/20:836 Schablonersättningen**
av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
- 2019/20:837 Personer med autism som hamnar i fattigdom**
av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)
- 2019/20:838 Diskriminering av internetbutiker**
av *Angelica Lundberg* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
- 2019/20:839 Fusk med rumänska sjuksköterskeutbildningar**
av *Lars Püss* (M)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)
- 2019/20:840 Prioritering av viltstängsel till de mest olycksdrabbade områdena**
av *Gudrun Brunegård* (KD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
- 2019/20:841 Metoder för beräkning av felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen**
av *Pia Steensland* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
- 2019/20:842 Uteblivna satsningar på förskolan**
av *Michael Rubbestad* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:843 Mervärdesskatt för utövande konstnärer

av *Michael Rubbestad* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:844 En europeisk minimilön

av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet Hans Dahlgren (S)

2019/20:845 Höjning av fribeloppet för bostadstillägg för pensionärer

av *Mikael Strandman* (SD)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:846 Korruption vid offentlig upphandling

av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:847 EU-kommissionens tolkning av fågeldirektivet och skarvens status

av *Viktor Wärnick* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:848 Regionala skillnader i cancervården

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:849 Avstängning av Ostkustbanan på sträckan Söderhamn–Gävle

av *Viktor Wärnick* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:850 Prostatascreening

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:851 Långa väntetider till prostatacanceroperation

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:852 Digitala mediers påverkan på barn och unga

av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:853 Beredskap med anledning av coronaviruset

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 12.29.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 6 anf. 37 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 2 Svar på interpellation 2019/20:187 om omställning av fordonsslottan	1
Anf. 1 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	1
Anf. 2 LARS BECKMAN (M)	3
Anf. 3 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	3
Anf. 4 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	4
Anf. 5 LARS BECKMAN (M)	5
Anf. 6 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	6
Anf. 7 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	7
Anf. 8 LARS BECKMAN (M)	7
Anf. 9 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	8
§ 3 Svar på interpellation 2019/20:189 om miljökonsekvenser av mobila verkstäder	9
Anf. 10 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	9
Anf. 11 THOMAS MORELL (SD).....	9
Anf. 12 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	10
Anf. 13 THOMAS MORELL (SD).....	11
Anf. 14 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	12
Anf. 15 THOMAS MORELL (SD).....	13
Anf. 16 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	13
§ 4 Svar på interpellation 2019/20:214 om häktesorganisationen och rättskedjans effektivitet	14
Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	14
Anf. 18 MIKAEL DAMSGAARD (M)	15
Anf. 19 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 20 MIKAEL DAMSGAARD (M)	17
Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	18
Anf. 22 MIKAEL DAMSGAARD (M)	19
Anf. 23 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
§ 5 Svar på interpellation 2019/20:248 om egenmäktighet med barn	20
Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20
Anf. 25 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	21

Anf. 26 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22
Anf. 27 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	23
Anf. 28 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	24
Anf. 29 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	24
Anf. 30 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25
§ 6 Svar på interpellation 2019/20:249 om åtgärder för företagare i ett brottstyngt Sverige.....	25
Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25
Anf. 32 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	26
Anf. 33 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	27
Anf. 34 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	28
Anf. 35 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	29
Anf. 36 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	30
Anf. 37 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	31
§ 7 Svar på interpellationerna 2019/20:266 och 278 om höjda kursavgifter för ordningsvakter	31
Anf. 38 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	31
Anf. 39 LARS BECKMAN (M).....	32
Anf. 40 SAILA QUICKLUND (M)	33
Anf. 41 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	34
Anf. 42 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	35
Anf. 43 LARS BECKMAN (M).....	37
Anf. 44 SAILA QUICKLUND (M)	38
Anf. 45 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	39
Anf. 46 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	39
Anf. 47 LARS BECKMAN (M).....	40
Anf. 48 SAILA QUICKLUND (M)	41
Anf. 49 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	41
§ 8 Svar på interpellation 2019/20:267 om tillståndsplikt för jägares och sportskyttars vapenmagasin	42
Anf. 50 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	42
Anf. 51 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	42
Anf. 52 LARS BECKMAN (M).....	44
Anf. 53 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	44
Anf. 54 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	45
Anf. 55 LARS BECKMAN (M).....	47
Anf. 56 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	47
Anf. 57 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	48
Anf. 58 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	49
§ 9 Svar på interpellation 2019/20:271 om polisens tekniska utrustning	49
Anf. 59 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	49
Anf. 60 LARS BECKMAN (M).....	50

Prot. 2019/20:67
31 januari

Anf. 61	MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	51
Anf. 62	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	51
Anf. 63	LARS BECKMAN (M)	52
Anf. 64	MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	53
Anf. 65	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	53
Anf. 66	LARS BECKMAN (M)	54
Anf. 67	Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	54
§ 10	Bordläggning	55
§ 11	Anmälan om interpellationer	55
§ 12	Anmälan om frågor för skriftliga svar	55
§ 13	Kammaren åtskildes kl. 12.29.	57

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2020